

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) predkladá návrh zákona o preverovaní zahraničných investícií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh zákona bol vypracovaný ako iniciatívny materiál v súlade s aktuálnym znením Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky, v rámci ktorej je ako jeden zo strategických bezpečnostných záujmov vymedzené práve účinné preverovanie zahraničných investícií z dôvodu bezpečnosti a verejného poriadku a kontrola rizikového kapitálu.

V súčasnosti Slovenská republika nedisponuje komplexnou právnou úpravou v oblasti preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Aktuálne je v platnosti len čiastková úprava týkajúca sa prvkov kritickej infraštruktúry v pôsobnosti ministerstva, ktorá je obsiahnutá v zákone č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kritickej infraštruktúre“). Z pohľadu potrieb Slovenskej republiky a Európskej únie však táto úprava nie je dostatočná.

Slovenská legislatíva taktiež nedisponuje úpravou vnútroštátneho mechanizmu týkajúceho sa spolupráce s členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou podľa nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie (Ú. v. EÚ L 79, 21.3.2019) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení“).

S ohľadom na uvedené sa zákonom zavádza komplexný mechanizmus preverovania zahraničných investícií v Slovenskej republike z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky, pričom sa prihliada aj na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii. Návrh zákona ďalej upravuje niektoré aspekty spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou na základe nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Východiskom pre prijatie navrhovanej právnej úpravy je aktuálny vývoj a trendy v globálnom hospodárskom priestore a vzájomná otvorenosť ekonomík Európskej únie, ktoré prispeli k tomu, že aj napriek všeobecne pozitívnemu vplyvu prichádzajúcich zahraničných investícií, je nutné venovať im zvýšenú pozornosť a identifikovať ich potenciál a spôsobilosť negatívne ovplyvniť bezpečnosť alebo verejný poriadok.

Nastavenie zákona sleduje jediný cieľ, ktorým je ochrana bezpečnosti a verejného poriadku, pričom sa rešpektuje otvorenosť ekonomiky Slovenskej republiky, t. j. snahou je dosiahnuť stanovený cieľ bez negatívneho vplyvu implementácie zákona na prílev zahraničných investícií.

Skutočnosť, že zavedenie funkčného mechanizmu preverovania zahraničných investícií nemá vplyv na prílev zahraničných investícií potvrdzuje aj prax členských štátov Európskej únie, ktoré svoje národné mechanizmy preverovania uplatňujú dlhodobo a ktoré nezaznamenali pokles prílevu zahraničných investícií. V súčasnosti národnými mechanizmami preverovania disponuje väčšina členských štátov Európskej únie, pričom ostatné členské štáty ich postupne zavádzajú.

Dôležitosť zavedenia účinného komplexného mechanizmu preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku zdôraznila situácia spôsobená pandemiou COVID-19 a taktiež situácia súvisiaca s vojnou na Ukrajine. V nadväznosti na vypuknutie pandémie COVID-19 Európska komisia vydala 26. marca 2020 dodatočné usmernenia týkajúce sa preverovania priamych zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku (Oznámenie Európskej komisie č. 2020/C 99 I/01), v ktorých o. i. vyzvala členské štáty Európskej únie, aby v plnej miere využívali svoje mechanizmy

preverovania priamych zahraničných investícií s cieľom plne zohľadniť riziká vyplývajúce pre kritické infraštruktúry v oblasti zdravia, dodávky kritických vstupov a iné kritické sektory, ako sa stanovuje v právnom rámci Európskej únie. Zároveň, Európska komisia vyzvala členské štáty Európskej únie, ktoré nemajú zavedené mechanizmy preverovania, aby takéto plnohodnotný mechanizmus zaviedli. V nadväznosti na vojnu na Ukrajine Európska komisia vydala Usmernenia pre členské štáty týkajúce sa priamych zahraničných investícií z Ruska a Bieloruska s ohľadom na vojenskú agresiu voči Ukrajine a reštriktívne opatrenia stanovené v nedávnych nariadeniach Rady o sankciách (Oznámenie Európskej komisie č. 2022/C 151 I/01). Komisia v nich o. i. vyzýva členské štáty Európskej únie, ktoré sú v procese vytvárania komplexného mechanizmu preverovania, aby urýchlili jeho prijatie, pripravili jeho vykonávanie a vyčlenili primerané zdroje na jeho podporu.

Mechanizmus preverovania ustanovený návrhom zákona predstavuje efektívny nástroj ochrany pred bezpečnostnými rizikami spojenými so zahraničnými investíciami. Jeho implementáciou Slovenská republika bude vedieť nielen monitorovať bezpečnostné riziká, ale ich aj eliminovať, a to prijatím konkrétnych opatrení vo forme stanovenia podmienok pre realizáciu zahraničnej investície alebo jej prípadným zakázaním. Osobitne sa pristupuje k tzv. kritickým zahraničným investíciám podľa § 3 zákona, v súvislosti s ktorými vláda Slovenskej republiky nariadením ustanoví, že existuje zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť alebo verejný poriadok a ktorých uskutočnenie bez predchádzajúceho preverenia podľa tohto zákona je zakázané (napr. určité investície v oblasti obrany, digitálnych služieb, prostriedkov šifrovej ochrany informácií, médií, prvkov kritickej infraštruktúry a pod.).

Napriek tomu, že implementácia zákona predstavuje určité obmedzenie v oblasti zahraničných investícií, zákon je koncipovaný tak, aby bola zaručená právna istota zahraničných investorov a cieľových subjektov, ako aj nediskriminačné zaobchádzanie.

Súčasťou návrhu zákona sú aj novelizačné články týkajúce sa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a zákona o kritickej infraštruktúre. Navrhované zmeny existujúcej právnej úpravy sledujú jediný cieľ, a tým je zavedenie funkčného mechanizmu preverovania zahraničných investícií a funkčnej spolupráce na národnej úrovni týkajúcej sa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Pri príprave návrhu zákona sa predkladateľ inšpiroval legislatívou a bohatými praktickými skúsenosťami vybraných členských štátov Európskej únie (napr. Nemecka, Francúzsko, Fínsko, Rakúsko), ako aj legislatívou a skúsenosťami štátov mimo Európskej únie (napr. USA, Austrália).

Predložený návrh zákona bude mať mierne pozitívny i negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a mierne pozitívne i mierne negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie. Prijatie návrhu zákona nebude mať sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Dátum nadobudnutia účinnosti sa s prihliadnutím na dĺžku legislatívneho procesu ustanovuje tak, aby adresáti zákona mali dostatok času na oboznámenie sa s novou právnou úpravou. Navrhovaná účinnosť zákona je 1. januára 2023.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K § 1

Ustanovenia definujú predmet zákona. Tento zákon upravuje preverovanie zahraničných investícií, a to výlučne z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Predmetná úprava neslúži na presadzovanie ekonomických, politických, či iných záujmov.

Slovensko, obdobne ako ostatné členské štáty Európskej únie, je krajina s jednou z najotvorenejších ekonomík sveta, pričom vníma pozitívne vplyvy zahraničných investícií. Jednoznačný je najmä prínos zahraničných investícií v rámci hospodárskeho rozvoja. Cieľom novej právnej úpravy preto nie je zníženie prílevu zahraničných investícií na Slovensko, ale zavedenie mechanizmu, ktorý sa vo svete osvedčil ako účinný prostriedok ochrany pred prípadnými bezpečnostnými rizikami spojenými so zahraničnými investíciami.

Vzhľadom na uvedené sú ústrednými pojmami novej právnej úpravy práve bezpečnosť a verejný poriadok. Rozumie sa nimi najmä ochrana zvrchovanosti, územnej celistvosti a princípov demokratického a právneho štátu založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana, ochrana života, zdravia, či majetku, ako aj zabezpečenie obranyschopnosti Slovenskej republiky.

Nakoľko význam oboch pojmov sa mení v čase a s vývojom hodnôt spoločnosti, predkladateľ ich v zákone nevymedzil explicitne. Definovanie pojmov bezpečnosť a verejný poriadok v zákone by sa priečilo ich podstate a bolo by príčinou nežiaducej rigidity, ktorá v istej miere odporuje bezpečnostným záujmom Slovenska.

Pojmy bezpečnosť a verejný poriadok sú používané aj v primárnom práve Európskej únie, napr. v kontexte obmedzovania voľného pohybu kapitálu v čl. 65 ods. 1 písm. b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Taktiež im náležitú pozornosť venuje Súdny dvor Európskej únie. Podľa judikatúry Európskeho súdneho dvora možno ohrozenie bezpečnosti alebo verejného poriadku podľa čl. 52 a 65 Zmluvy o fungovaní Európskej únie odôvodniť, ak existuje skutočné a dostatočne závažné ohrozenie, ktoré ovplyvňuje základný záujem spoločnosti. V súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, čisto ekonomické dôvody spojené s podporou národného hospodárstva alebo s jeho dobrým fungovaním nemôžu odôvodniť akékoľvek porušenie základných slobôd zaručených zmluvami.

V rámci sekundárneho práva Európskej únie pojmy bezpečnosť a verejný poriadok používa napr. nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ktoré neodmysliteľne súvisí s návrhom zákona.

Nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení neustanovuje povinnosť členských štátov Európskej únie zaviesť národné mechanizmy preverovania, ale jeho podstata spočíva v spolupráci medzi členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou v oblasti priamych zahraničných investícií do Európskej únie, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok. Základom uvedenej spolupráce je najmä zdieľanie informácií o priamych zahraničných investíciách v Európskej únii a možnosť uplatnenia pripomienok členského štátu alebo stanoviska Európskej komisie v prípade, ak priama zahraničná investícia v jednom členskom štáte môže ohroziť bezpečnosť alebo verejný poriadok iného, resp. iných členských štátov Európskej únie. Úprava niektorých aspektov spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou, ktoré vyplývajú z nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, je obsiahnutá v tomto zákone.

V nadväznosti na vypuknutie pandémie COVID-19, Európska komisia vydala 26. marca 2020 dodatočné usmernenia týkajúce sa preverovania priamych zahraničných investícií z dôvodu

ochrany bezpečnosti a verejného poriadku (Oznámenie Európskej komisie č. 2020/C 99 I/01). V predmetných usmerneniach Európska komisia uvádza o. i., že výnimkou „verejný záujem alebo verejná bezpečnosť“ podľa čl. 65 Zmluvy o fungovaní Európskej únie možno odôvodniť napríklad reštriktívne opatrenia potrebné na zaistenie bezpečnosti dodávok (napr. v oblasti energetiky) alebo poskytovanie základných verejných služieb, keď menej reštriktívne opatrenia (napr. regulačné opatrenia, ktorými sa ukladajú povinnosti poskytovať služby vo verejnom záujme všetkým spoločnostiam pôsobiacim v určitých sektoroch) nepostačujú na riešenie skutočného a dostatočne závažného ohrozenia základného záujmu spoločnosti.

V neposlednom rade zákon upravuje pôsobnosť ministerstva a vybraných orgánov štátnej správy na úseku preverovania zahraničných investícií a spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ako aj niektoré povinnosti zahraničných investorov a cieľových subjektov v súvislosti s preverovaním zahraničných investícií a uplatňovaním mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

K § 2

Jedným z ústredných pojmov zákona je zahraničná investícia.

Z pohľadu typu zahraničných investícií, na ktoré sa zákon vzťahuje je predmet úpravy zákona koncipovaný širšie ako nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Z toho dôvodu vymedzenie pojmu zahraničná investícia sčasti reflektuje na definíciu priamej zahraničnej investície ustanovenej v čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, zároveň však danú definíciu presahuje.

V zmysle uvedeného do definície pojmu zahraničná investícia nespádajú len priame zahraničné investície ale všetky zahraničné investície na Slovensku, ktorých uskutočnením došlo alebo dôjde k niektorému z následkov predvídaných v odseku 1 alebo odseku 2, t. j. ktorých uskutočnenie umožní zahraničnému investorovi priamo alebo nepriamo

- nadobudnúť cieľový subjekt alebo časť cieľového subjektu na základe zmluvy o prevode podniku alebo jeho časti podľa Obchodného zákonníka,
- vykonávať účinnú účasť v cieľovom subjekte podľa definície ustanovenej v § 6 ods. 1 zákona, t. j. prostredníctvom podielu predstavujúceho najmenej 10 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu, ak ide o kritickú zahraničnú investíciu, alebo podielu predstavujúceho najmenej 25 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu, ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou,
- zvýšenie už nadobudnutej účinnej účasti najmenej na hranicu 20 %, 33 % alebo 50 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu, ak ide o kritickú zahraničnú investíciu, alebo najmenej na hranicu 50 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu, ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou,
- vykonávať kontrolný podiel v cieľovom subjekte podľa definície ustanovenej v § 6 ods. 2 zákona, alebo
- nadobudnúť vlastnícke právo alebo iné právo k podstatnej časti aktív cieľového subjektu, ak zároveň ide o kritickú zahraničnú investíciu podľa § 3 zákona; iným právom sa rozumie právo užívať alebo disponovať podstatnou časťou aktív cieľového subjektu.

Podstata zákona a trendy identifikované v oblasti zahraničných investícií určujú, že nie je postačujúce, aby sa definícia zahraničnej investície vzťahovala len na zahraničné investície, ktorými dôjde k nadobudnutiu alebo zvýšeniu účinnej účasti zahraničného investora v cieľovom subjekte ale dotknutú definíciu je nutné koncipovať širšie.

Pokiaľ ide o zahraničné investície podľa odseku 1 písm. c) a d), na prvý pohľad sa môže javiť, že ide o duplicitu. V skutočnosti však ide o dva odlišné okruhy zahraničných investícií.

Pre naplnenie definície zahraničnej investície podľa odseku c) je rozhodujúce, že zahraničný investor nadobudol možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť cieľového subjektu (§ 6 ods. 2 zákona). Tento okruh investícií zahŕňa investície do aktív cieľového subjektu avšak nie výlučne, a zároveň môže ísť o kritickú, ako aj “nekritickú” zahraničnú investíciu. V prípade definície zahraničnej investície podľa odseku d) sa nesleduje nadobudnutie možnosti vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť cieľového subjektu. Definičným znakom je nadobudnutie vlastníckeho práva, práva užívať alebo práva disponovať podstatnou časťou aktív cieľového subjektu, ktoré boli alebo sú nevyhnutné na vykonávanie činnosti cieľového subjektu, ktorá je rozhodujúca pre zaradenie zahraničnej investície medzi kritické zahraničné investície (§ 7 písm. a) zákona), t. j. vždy ide o zahraničnú investíciu do aktív cieľového subjektu a zároveň, vždy ide o kritickú zahraničnú investíciu (§ 3 zákona).

Podľa odseku 3 podlieha zákonu rovnako tá zahraničná investícia podľa odseku 1 alebo odseku 2, ktorá je plánovaná alebo uskutočnená v súvislosti s povinnosťou zahraničného investora zvrátiť zahraničnú investíciu na základe rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, ako aj zahraničná investícia podľa odseku 1 alebo odseku 2 plánovaná alebo uskutočnená po vstupe cieľového subjektu do likvidácie alebo po začatí konkurzného konania, reštrukturalizačného konania alebo iného obdobného konania, exekúcie vrátane exekúcie začatej na návrh ministerstva podľa § 43 ods. 3 zákona alebo iného obdobného vykonávacieho konania, ako aj po začatí výkonu záložného práva alebo iného obdobného zabezpečovacieho práva vo vzťahu k cieľovému subjektu alebo jeho majetku, a to bez ohľadu na to, či ide o konanie, na ktoré je daná právomoc orgánov Slovenskej republiky. S ohľadom na uvedené je dôležité poukázať aj na situáciu, ktorá môže nastať podľa § 43 ods. 3 zákona, ak zahraničný investor poruší zákaz zahraničnej investície a zároveň v stanovenej lehote nevykoná nápravu v súlade s výzvou ministerstva. V tomto krajnom prípade ministerstvo podá návrh na vykonanie exekúcie formou verejnej dražby príslušného obchodného podielu, príslušného podniku alebo jeho časti, ktorých sa rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície týka. Výsledkom verejnej dražby môže byť nová zahraničná investícia, ktorá, ak spĺňa definíciu kritickéj zahraničnej investície podľa § 3 zákona, musí byť preverená pred jej uskutočnením.

Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností, nie je úmyslom zákonodarcu, aby zákonu podliehalo zriadenie alebo vznik záložného práva, ak na základe tejto skutočnosti nedôjde k naplneniu definície podľa odseku 1. Uvedené potvrdzuje odsek 4 písm. b), podľa ktorého samotné zriadenie alebo vznik záložného práva vo vzťahu k cieľovému subjektu alebo jeho majetku sa nepovažuje za zahraničnú investíciu podľa tohto zákona.

V odseku 4 zákon menuje aj ďalšie dve skupiny prípadov, ktoré sa nepovažujú za zahraničnú investíciu, a to sú transakcie v bežnom obchodnom styku za účelom predaja alebo nákupu tovaru, výrobkov, zásob alebo služieb a investície, ktoré síce naplňajú definíciu zahraničnej investície podľa odseku 1 alebo odseku 2 avšak sú uskutočnené medzi subjektmi, ktorých spoločníkmi alebo vlastníkmi sú tie isté osoby. Účelom negatívneho vymedzenia zahraničnej investície je zabezpečenie právnej istoty a zamedzenie zásahov štátu do vzťahov, kde to nie je z hľadiska bezpečnosti a verejného poriadku nevyhnutné.

Pre úplnosť je vhodné zhrnúť, že definícia zahraničnej investície pokrýva najmä akvizície, fúzie, určitý okruh “asset” investícií, ale aj investície na zelenej lúke, či investície typu “joint venture”. Investície na zelenej lúke síce nemajú vplyv s ohľadom na pôsobenie, operácie alebo väzby cieľového subjektu, ale sami o sebe, najmä s ohľadom na predmet činnosti, môžu predstavovať riziko, a teda môžu ohroziť bezpečnosť a verejný poriadok. Preto zákon umožňuje preveriť aj tento typ zahraničných investícií, a to za rovnakých podmienok, pri sledovaní rovnakého cieľa, a rovnakým procesom.

K § 3

Ďalším ústredným pojmom zákona je kritická zahraničná investícia.

Pri vymedzení tohto pojmu zákon vysvetľuje, že ide o zahraničnú investíciu, pri ktorej sa vopred predpokladá zvýšené bezpečnostné riziko, pričom okruh týchto investícií ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

S ohľadom na uvedené je nutné § 3 zákona vnímať ako splnomocňovacie ustanovenie zákona. Vláda Slovenskej republiky je však pri ustanovení kritických zahraničných investícií limitovaná kritériami nastavenými v odseku 2, ktorých zadefinovanie a rešpektovanie je v záujme zachovania právnej istoty.

Popri zvýšenom bezpečnostnom riziku sa pri kritických zahraničných investíciách vo všeobecnosti predpokladajú aj závažnejšie následky v prípade narušenia bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na účel zákona a snahu vyhnúť sa diskriminácii pri jeho uplatňovaní, okruh kritických zahraničných investícií nie je vymedzený podľa krajiny pôvodu zahraničného investora alebo kapitálu, ale s ohľadom na sektor, resp. oblasť, do ktorej zahraničná investícia smeruje alebo určitý špecifický status cieľového subjektu.

S prihliadnutím na záujmy Slovenskej republiky a medzinárodnú prax je žiaduce, aby výpočet kritických zahraničných investícií nebol uzavretý, resp. aby bol primerane flexibilný, čo je zabezpečené ustanovením daných investícií nariadením vlády Slovenskej republiky. Vzhľadom na rýchle zmeny v globálnom priestore a rýchly technologický vývoj sa strategicky dôležitými pre bezpečnosť a verejný poriadok môžu stať aj iné technológie, systémy, infraštruktúra a pod., ktorých dôležitosť v súčasnosti nie je možné predvídať. Zároveň môžu nastať iné nepredvídateľné situácie, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky prostredníctvom zahraničnej investície v cieľovom subjekte, resp. v sektore, ktorý sa pri príprave zákona nepovažoval za strategický.

K § 4

Obdobne ako je to pri vymedzení pojmu zahraničnej investície, aj definícia zahraničného investora sa opiera o definíciu ustanovenú v nariadení (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Je koncipovaná tak, aby zahŕňala zahraničných investorov (fyzické a právnické osoby) zo všetkých tretích krajín (t. j. krajín mimo Európskej únie), pričom ďalej je rozšírená aj na investorov z krajín Európskej únie (vrátane investorov slovenských) ak, v prípade právnickej osoby,

- táto je ovládaná podľa § 66a Obchodného zákonníka subjektom (fyzickou alebo právnickou osobou) z tretích krajín, subjektom, ktorý vznikol podľa práva tretej krajiny vrátane orgánu verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny,
- jej konečným užívateľom výhod je subjekt (fyzickú alebo právnickú osobu) z tretej krajiny, subjekt, ktorý vznikol podľa práva tretej krajiny vrátane orgánu verejnej moci tretej krajiny alebo subjekt s majetkovou účasťou tretej krajiny,
- financovanie zahraničnej investície je zabezpečené prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny, alebo
- vo vzťahu k zahraničnej investícií koná v zhode so subjektom z tretej krajiny, subjektom, ktorý vznikol podľa práva tretej krajiny vrátane orgánu verejnej moci tretej krajiny alebo so subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny.

Definícia zahraničného investora sa vzťahuje aj na fyzické osoby so štátnym občianstvom niektorého z členských štátov Európskej únie (vrátane Slovenska), ak

- financovanie zahraničnej investície je zabezpečené prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny, alebo

- daná fyzická osoba koná vo vzťahu k zahraničnej investícii v zhode so subjektom z tretej krajiny, so subjektom, ktorý vznikol podľa práva tretej krajiny vrátane orgánu verejnej moci tretej krajiny alebo so subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny.

Za zahraničného investora sa považuje taktiež právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom, na účet ktorého bola zahraničná investícia uskutočnená alebo je jej uskutočnenie plánované, resp. v prípade ak právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom nemá právnu subjektivitu, za zahraničného investora sa považuje správca tohto usporiadania. Pre úplnosť zákon vymedzuje, čo sa považuje za právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom. V súvislosti s kritériom cudzieho prvku sa prihliada na osoby vystupujúce v súvislosti s právnym usporiadaním majetku, ako aj na pôvod aktív, ktoré sú využívané na jeho činnosť. Dôvodom pre subsumovanie právneho usporiadania majetku pod pojem zahraničného investora je jeho stále častejšie využívanie v Európskej únii, napr. aj v susednej Českej republike.

Cieľom úpravy je zachytenie všetkých potenciálne rizikových zahraničných investícií a ponechanie minimálneho, eventuálne žiadneho priestoru na obchádzanie zákona.

Definícia zahraničného investora, ako aj nastavenie zákona (pravidlá a postup preverovania vrátane časových rámcov) nerozlišuje medzi investormi z tretích krajín, čo je plne v súlade s nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení a bilaterálnymi investičnými zmluvami uzatvorenými medzi Slovenskou republikou a tretími krajinami. Za zahraničných investorov sa teda považujú aj investori z krajín Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskej konfederácie. Týmto je naplnená požiadavka, aby jednotlivé mechanizmy členských štátov Európskej únie nevedli k diskriminácii medzi zahraničnými investormi z tretích krajín a zároveň je zohľadnená skutočnosť, že napriek zmluvám o voľnom obchode s krajinami Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskou konfederáciou Slovenská republika nemá mechanizmy spolupráce v oblasti priamych zahraničných investícií obdobné mechanizmu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Odsek 5 obsahuje negatívne vymedzenie pojmu zahraničný investor. Na účely tohto zákona sa za zahraničného investora nepovažuje osoba so sídlom v tretej krajine, ktorá vykonáva výlučne činnosti holdingových spoločností. Kumulatívne však musí byť naplnená podmienka, podľa ktorej jediným konečným užívateľom výhod v tejto osobe je občan Slovenskej republiky alebo občan iného členského štátu Európskej únie. Pre vymedzenie činností holdingových spoločností zákon odkazuje na prílohu k vyhláske Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 306/2007 Z. z., ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností, konkrétne na Sekciu K, skupinu 64.20 Činnosti holdingových spoločností. Cieľom tejto úpravy je snaha vyňať z pôsobnosti zákona tie investície, pri ktorých v osobe zahraničného investora vykonávajúceho činnosti holdingových spoločností vystupuje ako konečný užívateľ výhod občan Slovenskej republiky alebo občan iného členského štátu Európskej únie. Je pomerne častým prípadom, že slovenskí podnikatelia zakladajú holdingové spoločnosti v zahraničí, pričom samotné sídlo automaticky nemusí implikovať, že ide fakticky o zahraničného investora.

K § 5

Zákon zavádza pojem cieľový subjekt. Rozumie sa ním existujúci alebo novozaložený podnikateľ alebo iný subjekt so sídlom na území Slovenskej republiky, t. j. cieľový subjekt môže existovať už pred uskutočnením zahraničnej investície ale taktiež môže vzniknúť v rámci uskutočnenia zahraničnej investície, či už ako cieľ alebo prostriedok uskutočnenia zahraničnej investície.

Zákon výslovne ustanovuje, že pri určovaní cieľového subjektu sa nehľadí na jeho právnu formu, existenciu právnej subjektivity, spôsob financovania, ani na zameranie činnosti vrátane zamerania činnosti na dosahovanie zisku. Definícia pojmu cieľového subjektu sa teda

nevzťahuje výlučne na subjekty zriadené za účelom podnikania, ale môže ísť napr. aj o univerzity, či občianske združenia.

Do definície cieľového subjektu spadajú aj startupy. Pozornosť im venuje aj Európska komisia, ktorá tieto taktiež zahrnula do pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Ide o osobitne zraniteľnú skupinu podnikateľských subjektov, ktoré sú obzvlášť náchylné na financovanie z tretích krajín. V prípade vylúčenia startupov z pôsobnosti zákona by došlo k vytvoreniu priestoru pre zahraničných investorov z tretích krajín, ktorí by sa týmto spôsobom mohli bez väčšieho povšimnutia dostať na trh Slovenskej republiky.

K § 6

Súčasťou definície zahraničnej investície v § 2 zákona je pojem “účinná účasť”. Vymedzenie tohto základného pojmu zákona je obsiahnuté v § 6 ods. 1 zákona.

Účinnou účasťou sa v prípade kritickej zahraničnej investície rozumie podiel predstavujúci aspoň 10 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu.

Hranica 10 % bola určená s ohľadom na skúsenosti a mechanizmy preverovania členských štátov Európskej únie. Členské štáty, ktoré mechanizmami preverovania disponujú, ich v období pandémie COVID-19 sprísnilo, pričom jedným zo spôsobov sprísnenia preverovania bolo práve zníženie rozhodnej hranice na úroveň 10 % (napr. Nemecko, Francúzsko, Fínsko). Rovnako český zákon o preverovaní zahraničných investícií počíta s 10 %. Zároveň aj slovenská legislatíva venuje podielu 10 % istú zvýšenú pozornosť a spája s ňou určité práva, povinnosti, procesy, napr. Obchodný zákonník, zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Taktiež slovenský devízový zákon charakterizuje priamu investíciu aj s ohľadom na účasť investora na podnikaní zodpovedajúcu najmenej 10 % podielu na základnom imaní obchodnej spoločnosti, eventuálne na čistom imaní obchodnej spoločnosti alebo na hlasovacích právach.

Účinnou účasťou v prípade zahraničnej investície, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou, sa rozumie podiel predstavujúci aspoň 25 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľového subjektu.

Pri stanovení hranice 25 % bola zohľadnená najmä skutočnosť, že v porovnaní s kritickými zahraničnými investíciami ide o okruh zahraničných investícií, v súvislosti s ktorými vláda Slovenskej republiky predbežne nepredpokladá zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok. Tieto zahraničné investície by teda spravidla nemali bezprostredne ohrozovať, eventuálne narúšať bezpečnosť a verejný poriadok. Stanovením hranice 25 % predkladateľ zúžil okruh zahraničných investícií, ktoré podliehajú preverovaniu podľa tohto zákona. Investície, ktoré nespádajú do pôsobnosti zákona, nemôžu byť predmetom konania o zahraničnej investícii podľa tohto zákona (§ 12 a nasledujúce zákona), a to ani na základe dobrovoľne podanej žiadosti zahraničného investora.

Podobný prístup využitia odlišných hraníc pri definovaní účinnej účasti v prípade rôznych typov, resp. okruhov zahraničných investícií, zvolili aj niektoré iné členské štáty Európskej únie, napr. Nemecko, Rakúsko, či Fínsko. Podiel 25 % je hraničný takisto v niektorých slovenských zákonoch, napr. v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov v rámci definície ekonomického a personálneho prepojenia.

Ďalší z pojmov obsiahnutých v definícii zahraničnej investície (§ 2 zákona) je “kontrolný podiel”. Definícia kontrolného podielu takmer v úplnosti odzrkadľuje v súčasnosti aktuálnu a platnú definíciu kontroly podľa § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kontrolným podielom

sa rozumie možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť cieľového subjektu aj bez nadobudnutia účinnej účasti. Podľa zákona možno vykonávať tento rozhodujúci vplyv najmä prostredníctvom vlastníckeho alebo iného práva k aktívam cieľového subjektu, ak zahraničnému investorovi umožňuje ich užívať alebo disponovať, alebo prostredníctvom práv alebo na základe zmlúv alebo iných skutočností, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov cieľového subjektu. Pri zavedení pojmu “kontrolný podiel” sa predkladateľ zákona úmyselne vyhol odkázaniu na zákon č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nakoľko oba zákony sledujú odlišné ciele, možno predpokladať, že časom bude nutné jednu z predmetných definícií upraviť, pričom zmenená definícia nebude nevyhnutne vhodná pre vymedzenie druhého z dotknutých pojmov. Vzhľadom na to, že týmto zákonom sa sleduje ochrana bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky a Európskej únie, existuje predpoklad, že definícia pojmu kontrolný podiel sa časom môže sprísniť.

V odseku 3 zákon ďalej upresňuje a dopĺňa definíciu účinnej účasti a kontrolného podielu. Na účely určenia účinnej účasti a kontrolného podielu sa zohľadňujú tiež podiely a vplyv osôb, ktoré sú zahraničným investorom ovládané podľa § 66a Obchodného zákonníka, osôb, ktoré zahraničného investora ovládajú, taktiež podľa § 66a Obchodného zákonníka, a osôb, ktoré konajú v zhode so zahraničným investorom podľa § 66b Obchodného zákonníka. Zároveň v prípade zahraničného investora podľa § 4 ods. 1 písm. a) a ods. 2 sa zohľadňujú aj podiely a vplyv spriaznených osôb podľa definície § 9 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úpravu odôvodňujú trendy identifikované v oblasti zahraničných investícií, pričom jej cieľom je zachytenie všetkých potenciálne rizikových zahraničných investícií a ponechanie minimálneho, prípadne žiadneho priestoru na obchádzanie zákona.

K § 7

V § 7 sú vysvetlené ďalšie pojmy, ktorých vymedzenie je dôležité z hľadiska problematiky upravenej zákonom, pričom tieto pojmy sa dotýkajú viacerých častí zákona.

Vymedzenie pojmu podstatná časť aktív je predpokladom pre jednoznačné a určité vymedzenie zahraničnej investície podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona. Ide o všetky aktíva alebo časť aktív cieľového subjektu, ktoré boli alebo sú nevyhnutné na vykonávanie činnosti cieľového subjektu, ktorá je rozhodujúca pre zaradenie zahraničnej investície medzi kritické zahraničné investície. Z dikcie zákona je zrejmé, že tento pojem sa spája len s aktívami cieľového subjektu, t. j. netýka sa aktív inej osoby. Zároveň však ide výlučne o aktíva, ktoré sú nevyhnutné pre vykonávanie činnosti cieľového subjektu, ktorá je určujúca pre zaradenie zahraničnej investície medzi kritické zahraničné investície, t. j. nejde o akékoľvek aktíva cieľového subjektu.

Pre jednoznačné a určité vymedzenie pojmu zahraničný investor podľa § 4 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. c) zákona zákon vysvetľuje, čo sa rozumie pod financovaním zabezpečeným prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny. Ide o plnenie, ktorého predmetom sú finančné prostriedky, majetok alebo iné peniazmi oceniteľné statky poskytnuté zahraničnému investorovi orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny. Prostredníctvom demonštratívneho výpočtu zákon ustanovuje, že k poskytnutiu predmetných statkov môže dôjsť najmä formou daru, úveru, pôžičky, dotácie, alebo inou formou štátnej pomoci.

Za deň uskutočnenia zahraničnej investície sa považuje deň, kedy došlo k nadobudnutiu účinnosti zmluvy, ktorej predmetom je uskutočnenie zahraničnej investície. Ak k zahraničnej investícii došlo bez uzavretia zmluvy, uskutočnením zahraničnej investície sa rozumie nadobudnutie cieľového subjektu alebo časti cieľového subjektu, nadobudnutie účinnej účasti v cieľovom subjekte, nadobudnutie kontrolného podielu v cieľovom subjekte, nadobudnutie

podstatnej časti aktív cieľového subjektu alebo začatie vykonávania činnosti cieľového subjektu alebo časti cieľového subjektu, a to podľa toho, ktorá z uvedených skutočností nastala ako prvá. Jednoznačné zadefinovanie pojmov uskutočnenie zahraničnej investície a deň uskutočnenia zahraničnej investície je dôležité najmä s ohľadom na skutočnosť, že kritické zahraničné investície podľa § 3 zákona nie je možné uskutočniť bez ich predchádzajúceho preverenia. Uvedené je rovnako dôležité s ohľadom na § 16 zákona, podľa ktorého ministerstvo môže začať preverovanie zahraničnej investície z úradnej moci najneskôr do troch rokov odo dňa jej uskutočnenia .

Z ustanovenia § 7 ods. písm. e) zákona vyplýva, že negatívnym vplyvom zahraničnej investície sa rozumie situácia, kedy zahraničná investícia ohrozuje alebo narúša bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii. Za riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície sa považuje situácia, kedy existuje dôvodný predpoklad, že zahraničná investícia môže ohroziť alebo narušiť bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky, alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii. Pri posudzovaní negatívneho vplyvu zahraničnej investície a rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície sa zohľadňujú skutočnosti podľa § 13 zákona, tzv. faktory.

Kľúčovým pojmom v súvislosti s podmieneným povolením zahraničnej investície je mitigačné opatrenie. Mitigačným opatrením sa rozumie opatrenie, ktorým sa zabezpečuje odstránenie identifikovaného ohrozenia alebo narušenia bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti alebo verejného poriadku v Európskej únii. Takéto opatrenie môže uložiť iba ministerstvo v rozhodnutí o podmienenom povolení zahraničnej investície, a to výlučne v prípade, ak zistené bezpečnostné riziko možno vhodným spôsobom mitigovať (viď dôvodová správa k § 22 zákona). Zákon ďalej konkretizuje, že mitigačné opatrenie sa týka zahraničnej investície alebo činnosti zahraničného investora alebo cieľového subjektu, najmä ich správania alebo vlastníckej štruktúry alebo organizačnej štruktúry.

Rozhodnutie o podmienenom povolení obsahuje okrem mitigačných opatrení aj konkrétne povinnosti zahraničného investora. Opatrenie je všeobecnejšie a predstavuje určité kritérium, resp. podmienku, ktorej splnením sa zabezpečí mitigácia identifikovaného bezpečnostného rizika. Podľa zákona sa plnenie mitigačného opatrenia zabezpečuje sa najmä prostredníctvom konkrétnych povinností, najmä povinnosti niečo vykonať, povinnosti niečoho sa zdržať, povinnosti vzdať sa niektorých práv alebo časti majetku alebo povinnosti ich zachovať. V rozhodnutí o podmienenom povolení zahraničnej investície možno uložiť súčasne viacero opatrení a povinností.

V prípade rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície ministerstvo uloží okrem iného aj povinnosť zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu, čím sa rozumie buď obnovenie stavu, ktorý existoval pred uskutočnením zahraničnej investície alebo navodenie stavu, kedy investícia ďalej nenapĺňa definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo ktickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona.

Vzhľadom na nadrezortný charakter dotknutej agendy sa medzi základné pojmy zákona radia aj pojmy konzultujúce orgány a nimi realizované konzultácie. Konzultujúcimi orgánmi sú vždy Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a ak sa to ich pôsobnosti týka, aj iné ministerstvá. Okruh konzultujúcich orgánov teda nie je vždy rovnaký, ale mení sa s ohľadom na konkrétny prípad zahraničnej investície a všetky s ňou súvisiace okolnosti. Vzhľadom na postavenie, ktoré zákon priznáva ministerstvu, ako aj vzhľadom na osobitné postavenie Policajného zboru a spravodajských služieb, tieto nepatria medzi konzultujúce orgány (viď dôvodová správa k § 8 až 10 zákona). Konzultáciami sa rozumie spolupráca ministerstva a konzultujúcich orgánov pri posúdení rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky podľa § 18 ods. 2

zákona, ako aj spolupráca ministerstva a konzultujúcich orgánov v rámci samotného preverovania zahraničnej investície podľa § 19 ods. 3 až 5 zákona a v rámci prípravy návrhu stanoviska podľa § 20 ods. 2 a 5 zákona. Rovnako môže ministerstvo a konzultujúce orgány pristúpiť ku konzultáciám v prípadoch, kedy zákon umožňuje použitie alebo primerané použitie ustanovení upravujúcich posúdenie rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície alebo preverenie zahraničnej investície, t. j. napr. v prípade obnovy konania, či konania o zmene rozhodnutia o podmieňacom povolení zahraničnej investície.

Ďalší pojem, ktorého vysvetleniu zákon venuje pozornosť, je orgán verejnej moci tretej krajiny. Rozumie sa ním akýkoľvek štátny, územný alebo samosprávny orgán, ktorý vykonáva štátnu moc v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie vrátane regionálnej vlády. Subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny je akákoľvek právnická osoba alebo iný subjekt, v ktorom má účasť na riadení orgán verejnej moci tretej krajiny. Oba pojmy sú vymedzené nediskriminačne, nakoľko sú na jednu úroveň postavené všetky tretie krajiny, a dostatočne široko na to, aby zabezpečili funkčnosť zákona napríklad aj s ohľadom na prípadný budúci vývoj schém fungovania strategických, či predátorských investícií.

Pre účely vymedzenia zahraničného investora sa za právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom rozumie právne usporiadanie, v ktorom má osoba podľa § 4 ods. 1 alebo ods. 2 zákona postavenie správcu, zakladateľa, osoby, v ktorej záujme bolo usporiadanie zriadené, osoby, ktorej sa z usporiadania poskytuje plnenie, osoby, ktorá môže vymenovať alebo odvolať správcu alebo osobu, ktorej sa z usporiadania poskytuje plnenie, alebo osoby, ktorej súhlas podmieňuje vymenovanie alebo odvolanie správcu alebo osoby, ktorej sa z usporiadania poskytuje plnenie, alebo právne usporiadanie, na ktorého činnosť sú využívané aktíva poskytnuté osobou podľa § 4 ods. 1 alebo ods. 2 zákona.

Z pohľadu funkčnosti zavedeného mechanizmu preverovania zahraničných investícií zohráva dôležitú rolu vysvetlenie pojmu obchádzania zákona. Ide o spôsob uskutočnenia zahraničnej investície, ktorý má zahraničnému investorovi umožniť vyhnúť sa preverovaniu zahraničnej investície. Zákon špecifikuje hlavné znaky obchádzania, medzi ktoré patria najmä prípady, kedy zahraničná investícia je účelovo rozdelená do viacerých investícií tak, aby samostatne nenaplnili definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona, avšak spoločne túto definíciu naplňajú, alebo kedy zahraničná investícia je účelovo uskutočnená v prospech zahraničného investora osobou, ktorá nie je zahraničným investorom, alebo keď zahraničný investor účelovo uskutoční zahraničnú investíciu prostredníctvom právnickej osoby založenej v Európskej únii s cieľom vyhnúť sa preverovaniu podľa tohto zákona, a to najmä vtedy, ak táto právnická osoba v Európskej únii nevykonáva žiadnu významnú samostatnú hospodársku činnosť a v Európskej únii nemá vlastné stále prevádzkarne vrátane priestoru, vybavenia a personálu. V prípade, ak existuje podozrenie, že došlo k obchádzaniu zákona, ministerstvo môže preveriť zahraničnú investíciu z úradnej moci, a to do troch rokov odo dňa jej uskutočnenia.

K § 8 až 10

V § 8 až 10 zákona sa vymedzuje pôsobnosť ministerstva, konzultujúcich orgánov podľa definície podľa § 7 písm. i) zákona, Policajného zboru a spravodajských služieb.

Ministerstvo je určené ako ústredný orgán štátnej správy na úseku preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku, čomu zodpovedá aj novelizačný článok II týkajúci sa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo vedie všetky konania a koordinuje všetky postupy podľa tohto zákona, t. j. koordinuje všetky procesy od fázy posudzovania rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície, či samotného preverovania zahraničnej investície, cez prípadnú zmenu rozhodnutia

o podmienenom povolení zahraničnej investície, výkon kontroly, až po správne trestanie. V tejto súvislosti ministerstvo najmä vedie konzultácie, komunikuje a vedie rokovania so zahraničným investorom, vyhodnocuje dôvodnosť kvalifikovaných podnetov, a popritom plní povinnosti vyplývajúce z nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení (každoročne predkladá Európskej komisii výročnú správu a súhrnné informácie podľa čl. 5 ods. 1 a 2 predmetného nariadenia, zabezpečuje účasť na rokovaníach Expertnej skupiny pre preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie podľa čl. 12 predmetného nariadenia, prípadne plní iné povinnosti v budúcnosti vyplývajúce z predmetného nariadenia). Ministerstvo sa však nad rámec koordinácie zároveň zapája do daných procesov na expertnej úrovni, t. j. najmä poskytuje stanoviská ku konkrétnym zahraničným investíciám – k riziku negatívneho vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok a taktiež k samotnému vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Nakoľko preverovanie zahraničných investícií z hľadiska pôsobnosti presahuje kompetencie rezortu hospodárstva, zákon definuje aj pôsobnosť tzv. konzultujúcich orgánov, za ktoré sa považujú vždy Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. Zároveň, v závislosti od zahraničnej investície, sektora, do ktorého spadá, ale aj v závislosti od iných skutočností, napr. od cieľového subjektu (jeho statusu alebo činnosti), sa za konzultujúce orgány považujú aj iné ministerstvá, ak sa zahraničná investícia týka ich pôsobnosti. Napr. v prípade investície smerujúcej do sektora zdravotníctva bude konzultujúcim orgánom aj Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

V rámci spolupráce je potrebné vyzdvihnúť aj úlohu Policajného zboru a spravodajských služieb, ktoré podľa zákona poskytujú ministerstvu relevantné informácie majúce súvis s vplyvom zahraničných investícií na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky. Policajný zbor a spravodajské služby môžu zároveň podávať na ministerstvo podnety na preverenie konkrétnej zahraničnej investície z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky. Policajný zbor a spravodajské služby danú súčinnosť poskytnú výlučne v prípade, ak tým nedôjde k ohrozeniu plnenia úlohy spravodajskej služby, k odhaleniu jej zdrojov, prostriedkov, totožnosti jej príslušníkov alebo osôb konajúcich v prospech spravodajskej služby alebo Policajného zboru, k ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo k ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

V nadväznosti na spomenutú potrebu zapojenia viacerých rezortov do preverovania zahraničných investícií bude na účely zákona zriadená stála expertná skupina na preverovanie zahraničných investícií. Jej pôsobnosť, zloženie, činnosť a spôsob fungovania budú bližšie vymedzené v štatúte stálej expertnej skupiny. Na základe záverov expertnej skupiny ministerstvo vydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície, rozhodnutie o podmienenom povolení zahraničnej investície, eventuálne predloží vláde Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii (t. j. zahraničná investícia ohrozuje alebo narúša bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii) spolu s návrhom povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície, a návrh rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

Stála expertná skupina bude pozostávať z nominovaných zástupcov ministerstva a konzultujúcich orgánov ako stálych členov, ktorí budú vždy poskytovať svoje stanoviská v rámci posúdenia rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície podľa § 18 zákona a preverovania zahraničnej investície podľa § 19 zákona. Stretnutia stálych členov budú pravidelné, pričom sa ich budú môcť zúčastňovať aj zástupcovia z Policajného zboru a spravodajských služieb. Budú sa týkať konkrétnych prípadov preverovaných zahraničných

investícií, ale aj iných tém, napr. zdokonaľovaníu mechanizmu preverovania, zefektívnenia legislatívy atď.

Spolupráca nastavená s Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo financií") sa týka záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv obsahujúcich ustanovenia o ochrane a podpore investícií, napr. z Dohody medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnej podpore a ochrane investícií (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 193/1995 Z. z.) v znení Dodatočného protokolu (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 552/2004 Z. z.), z Dohovoru energetickej charty (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 175/2000 Z. z.), z Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA) medzi Kanadou na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej (Ú. v. EÚ L 11, 14.1.2017). Vzhľadom na to, že zákon o preverovaní zahraničných investícií predstavuje istú mieru obmedzenia vo vzťahu k investičným záujmom zahraničným investorom, cieľom tejto spolupráce je primeraným spôsobom prihliadať na prípadné záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií v gescii ministerstva financií. Výsledkom tejto spolupráce však nebude oslabenie záujmu na ochrane bezpečnosti a verejného poriadku, t. j. nebude viesť k prehliadaniu zistení v rámci preverovania zahraničných investícií. Tieto budú vždy adresované primeraným spôsobom.

K § 11

Nakoľko na konania podľa tohto zákona sa nevzťahuje Správny poriadok, je nevyhnutné, aby obsahoval samostatnú úpravu inštitútu vylúčenia zamestnanca.

Z dikcie § 11 zákona sa táto úprava vzťahuje rovnako na zamestnancov ministerstva hospodárstva, ako aj na zamestnancov konzultujúcich orgánov.

Z konania je vylúčený ten zamestnanec, o ktorého nepredpojatosti možno mať pochybnosť. Ako dôvody tejto pochybnosti zákon explicitne vymenováva pomer zamestnanca k veci, k zahraničnému investorovi, k cieľovému subjektu alebo k zástupcovi, resp. zástupcom zahraničného investora alebo cieľového subjektu. Rozhodujúcou teda nie je skutočnosť, či zamestnanec ministerstva alebo konzultujúceho orgánu je alebo nie je predpojatý ale to, či vzhľadom na jeho vzťah k veci, k zahraničnému investorovi, k cieľovému subjektu alebo k ich zástupcom možno takúto pochybnosť nadobudnúť.

Dôvod vylúčenia, ustanovený v odseku 2, sa vzťahuje výlučne na konanie o rozklade. Z konania o rozklade je vylúčený aj ten zamestnanec, ktorý sa v tej istej veci zúčastnil konania o správnom delikte. Zákon na tomto mieste zohľadňuje skutočnosť, že podanie rozkladu je prípustné len voči rozhodnutiu o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty.

Zamestnanec, ktorý sa dozvedel o skutočnosti nasvedčujúcej jeho vylúčeniu, je povinný o tom informovať svojho najbližšie nadriadeného vedúceho, a to bezodkladne. Ďalšie pôsobenie tohto zamestnanca v konaní je obmedzené len na úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Nad rámec tohto obmedzenia zamestnanec nie je oprávnený konať, a to až do rozhodnutia najbližšieho nadriadeného vedúceho podľa odseku 4. Ak rozhodnutím dôjde k vylúčeniu zamestnanca, príslušný správny orgán je povinný urobiť opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania.

Podanie odvolania voči rozhodnutiu o vylúčení zamestnanca z konania nie je možné. Týmto sa uprednostňuje záujem na časovej primeranosti prebiehajúceho konania pred ustálením toho, či zamestnanec v skutočnosti je alebo nie je predpojatý.

K § 12 a 13

Zákon neslúži ako prostriedok na presadzovanie ekonomických, politických, či iných záujmov. Uvedené výslovne potvrdzuje § 12 zákona, podľa ktorého sa konanie o zahraničnej investícii vedie výlučne z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky. Iba v prípade priamych zahraničných investícií ministerstvo a konzultujúce orgány v primeranom rozsahu prihliadajú aj na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii, a to na základe dôvodných pripomienok členských štátov Európskej únie a stanovísk Európskej komisie uplatnených v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

V konaní o zahraničnej investícii, t. j. pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok podľa § 18 zákona, ako aj pri samotnom posudzovaní negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok podľa § 19 až 24 zákona, je nutné zohľadniť všetky relevantné faktory, t. j. všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa

- a) cieľového subjektu,
- b) zahraničného investora, osôb, ktoré sú zahraničným investorom ovládané a osôb, ktoré zahraničného investora ovládajú, pričom pojmy ovládaná a ovládajúca osoba je nutné vykladať podľa § 66a Obchodného zákonníka, a
- c) širšie súvislosti a okolnosti, za ktorých je zahraničná investícia plánovaná alebo uskutočnená.

Zohľadňuje sa najmä vplyv zahraničnej investície na cieľový subjekt ako taký, vrátane vplyvu zahraničnej investície na činnosť cieľového subjektu a s tým spojený možný vplyv najmä na

- kritickú infraštruktúru vrátane energetickej infraštruktúry, dopravnej infraštruktúry, vodohospodárskej infraštruktúry, infraštruktúry v oblasti zdravotníctva, komunikácií, médií a spracúvania a uchovávanía údajov, leteckej a kozmickej infraštruktúry, infraštruktúry v oblasti obrany, volebnej a finančnej infraštruktúry a na systémy, zariadenia a nehnuteľnosti nevyhnutné pre riadne fungovanie kritickej infraštruktúry,
- výkon súdnictva a trestu odňatia slobody a na systémy, zariadenia a nehnuteľnosti nevyhnutné pre riadne fungovanie danej infraštruktúry,
- prístup ku kritickým technológiám a položkám s dvojakým použitím vrátane technológií v oblasti umelej inteligencie, robotiky, polovodičov, kybernetickej bezpečnosti, technológií v oblasti letectva a kozmu, technológií v oblasti obrany, uskladňovania energie, kvantových a jadrových technológií, ako aj nanotechnológií a biotechnológií,
- prístup k dodávkam kritických vstupov, ktoré súvisia s energetickou, surovinovou a potravinovou bezpečnosťou,
- prístup k informáciám, ktoré sú dôležité z hľadiska ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky vrátane osobných údajov,
- schopnosť spracúvať a chrániť informácie podľa predchádzajúceho písmena vrátane schopnosti ich získavať, zaznamenávať, prehliadať alebo ich inak využívať či vymazať,
- slobodu a pluralitu médií, najmä pokiaľ ide o možnosť významného ovplyvnenia verejnej mienky prostredníctvom médií,
- prípadnú inú infraštruktúru, technológie, zdroje, systémy a dodávky, ktorých narušenie, poškodenie, zničenie, zlyhanie alebo zneužitie by mohlo ohroziť alebo narušiť bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o zahraničného investora, osoby, ktoré zahraničný investor ovláda a osoby, ktorými je zahraničný investor ovládaný, zohľadňuje sa to okrem iného to, či menované subjekty:

- v minulosti boli alebo v súčasnosti sú zapojené do činností ovplyvňujúcich bezpečnosť alebo verejný poriadok v niektorom členskom štáte Európskej únie,

- v minulosti boli alebo existuje závažné riziko, že v súčasnosti sú zapojené do nelegálnej alebo trestnej činnosti,
- v minulosti boli alebo v súčasnosti sú pod priamou alebo nepriamou kontrolou orgánu verejnej moci, či subjektu s majetkovou účasťou tretej krajiny, a to aj prostredníctvom vlastnickej štruktúry alebo financovania.

Zároveň sa zohľadňuje aj širší kontext a okolnosti plánovania a uskutočnenia zahraničnej investície. Príkladom môže byť určitý trend v správaní zahraničného investora, a to nie len na území Slovenskej republiky ale aj mimo nej, napríklad v podobe skupovania určitého typu kritickej infraštruktúry alebo v podobe určitej systematickej spolupráce, či preukázateľného dlhodobého konania v zhode so záujmami iného zahraničného partnera. Ako ďalší z faktorov možno zobrať do úvahy aj skutočnosť, či zahraničný investor spolupracuje v konaní o zahraničnej investícii podľa zákona, prípadne robí obštrukcie a svojím konaním, eventuálne nekonaním, neodôvodnene sťažuje jeho priebeh .

V nadväznosti na uvedené je dôležité vyzdvihnúť, že zoznam faktorov uvedených v § 12 zákona nie je konečný, čo reflektuje aj na samotné nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, v ktorom sa uvádza, že zoznam faktorov, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok, by mal zostať otvorený.

Pri úprave faktorov bolo v úplnosti zohľadnené nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ako aj praktické skúsenosti členských štátov Európskej únie nadobudnuté v súvislosti s preverovaním zahraničných investícií.

V súvislosti s faktormi je potrebné zdôrazniť, že identifikácia niektorého z faktorov nemusí automaticky viesť k zákazu zahraničnej investície. Jednou zo základných zásad implementácie zákona je zásada proporcionality, preto neopomenuteľná súčasť posúdenia je nevyhnutne zameraná na vyhodnotenie prípadných bezpečnostných rizík plynúcich z uskutočnenia zahraničnej investície vrátane dôsledkov jej uskutočnenia, a to najmä z pohľadu ich rozsahu, závažnosti a dĺžky trvania. Na uvedenú časť posúdenia nevyhnutne nadväzuje fáza zameraná na vyhodnotenie, či prípadné identifikované bezpečnostné riziko vrátane identifikovaných dôsledkov je mitigovateľné.

K § 14

Podľa zákona je účastníkom konania iba zahraničný investor.

Napriek tomu, že predmetom preverovania je zahraničná investícia zahraničného investora, je nepochybné, že proces preverovania a jeho závery (ako aj ostatné postupy upravené zákonom a ich závery) majú jednoznačný a nepochybniteľný dopad aj na cieľový subjekt. S ohľadom na uvedené má cieľový subjekt v konaní o zahraničnej investícii postavenie zúčastnenej osoby. V tejto súvislosti mu zákon priznáva určité práva, a to najmä právo na oboznámenie so začatím preverovania zahraničnej investície podľa § 19 zákona a o výsledku preverovania a právo na nahliadnutie do bezpečnostného spisu (viď dôvodová správa k § 50 zákona).

Vyššie spomenuté právo cieľového subjektu na oboznámenie o výsledku preverovania nezodpovedá právu na doručenie rozhodnutí podľa § 21 až 23 zákona alebo potvrdenia podľa § 24 ods. 1 alebo ods. 2. Rozumie sa ním právo cieľového subjektu byť informovaný o výsledku preverovania zahraničnej investície v rozsahu informácie, že preverovanie bolo ukončené a akým spôsobom.

Zákon ďalej upravuje otázku splnomocnenia v konaní o zahraničnej investícii, a to tak, že oba subjekty - zahraničný investor, ako aj cieľový subjekt - sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia. Tak rozhodnutie o zastupovaní v konaní o zahraničnej investícii, ako aj voľba konkrétneho zástupcu, je ponechaná na autonómnej vôli zahraničného investora, resp. cieľového subjektu a ministerstvo do rozhodovania v tejto veci nevstupuje.

Splnomocnenie na zastupovanie v konaní o zahraničnej investícii je potrebné preukázať ministerstvu formou písomného plnomocenstva. V prípade zaslania splnomocnenia formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente je nevyhnutné, aby splnomocnenie bolo opatrené kvalifikovanými elektronickými podpismi. Ak má splnomocnenie písomnú formu, alternatívou je jeho zaslanie do elektronickej schránky ministerstva po vykonaní zaručenej konverzie dokumentu oprávnenou osobou (napr. notárom).

V prípade, ak zahraničný investor prehlási, že neovláda slovenský jazyk, ministerstvo mu v rámci postupu podľa § 20 ods. 5 zákona, ak sa uskutočňuje ústnou formou, povolí účasť tlmočníka. Zákon neustanovuje žiadne osobitné kritériá týkajúce sa osoby tlmočníka, jedinou požiadavkou je, aby bol v čase tlmočenia zapísaný v zozname tlmočníkov vedenom podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tlmočníka si zabezpečuje sám zahraničný investor, a to na vlastné náklady. Trovy vynaložené v súvislosti so zabezpečením tlmočníka teda idú na ťarchu zahraničného investora

K § 15 a 16

Preverenie zahraničnej investície ministerstvo vykoná na základe žiadosti zahraničného investora alebo z úradnej moci.

Zákon umožňuje podanie žiadosti o preverenie zahraničnej investície zahraničnému investorovi na ministerstvo výlučne v čase pred uskutočnením zahraničnej investície. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že zákon rozlišuje dve kategórie zahraničných investícií, a to kritické zahraničné investície podľa § 3 zákona a zahraničné investície, ktoré nespádajú do definície kritických zahraničných investícií.

V prvom prípade ide o kategóriu zahraničných investícií, ktoré sa nesmú uskutočniť bez predchádzajúceho preverenia. Predpokladaná miera bezpečnostného rizika v prípade kritických zahraničných investícií je vyššia ako pri zahraničných investíciách, ktoré nespádajú pod kritické zahraničné investície. Zároveň sa pri týchto zahraničných investíciách predpokladajú závažnejšie dôsledky z pohľadu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky ako pri zahraničných investíciách, ktoré nespádajú pod kritické zahraničné investície. Preto úprava umožňuje uskutočnenie kritickej zahraničnej investície až po tom, čo zahraničný investor požiada o jej preverenie a ministerstvo vydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície podľa § 21 zákona alebo rozhodnutie o podmienenečnom povolení zahraničnej investície podľa § 22 zákona. Nakoľko preverovanie kritickej zahraničnej investície môže byť ukončené aj spôsobom predvídaným v § 24 ods. 1 a 2 zákona, t. j. uplatnením tzv. fikcie, zákon explicitne uvádza, že rovnaké účinky ako vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície podľa § 21 zákona má aj uznesenie vlády podľa § 24 ods. 1 zákona a márne uplynutie lehoty podľa § 24 ods. 2 zákona. Uskutočnenie kritickej zahraničnej investície v rozpore s týmto ustanovením je platné, avšak v danom prípade ide o správny delikt podľa § 38 ods. 1 písm. a) zákona, kedy ministerstvo spolu s vydaním rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty začne konanie o zahraničnej investícii z úradnej moci, a to bez ohľadu na trojročnú lehotu podľa § 16 ods. 1 zákona.

Druhou menovanou kategóriou sú zahraničné investície, ktoré nie sú kritickými zahraničnými investíciami, t. j. ide o zahraničné investície, ktoré nespádajú do okruhu kritických zahraničných investícií vymedzených nariadením vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje, v súvislosti s ktorými zahraničnými investíciami existuje zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť alebo verejný poriadok. V súvislosti s “nekritickými” zahraničnými investíciami sa bezpečnostné riziko vo všeobecnosti nepredpokladá. Platí však, že jeho prítomnosť nemožno úplne vylúčiť, preto je ministerstvo oprávnené preverovať aj “nekritické” zahraničné investície. Predpokladá sa, že častejšie ako z úradnej moci bude dochádzať k začatiu preverovania “nekritických” zahraničných investícií na základe žiadosti

zahraničného investora. Zahraničný investor je oprávnený požiadať o preverenie “nekritickej” zahraničnej investície podľa tohto zákona opäť len pred jej uskutočnením. Na rozdiel od kritických zahraničných investícií však nie je limitovaný zákazom uskutočnenia zahraničnej investície do vydania rozhodnutia o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o podmienčnom povolení zahraničnej investície, eventuálne do uplatnenia fikcie podľa § 24 zákona. Zahraničný investor teda môže uskutočniť zahraničnú investíciu, ktorá je predmetom prebiehajúceho konania o zahraničnej investície. Nakoľko zahraničný investor si je vedomý možných záverov konania o zahraničnej investícii vrátane podmienčného povolenia a zákazu zahraničnej investície, v prípade uskutočnenia zahraničnej investície pred ukončením konania štát nenesie zodpovednosť za prípadné náklady, ktoré zahraničnému investorovi alebo cieľovému subjektu vzniknú v dôsledku podmienčného povolenia alebo zákazu skôr uskutočnenej zahraničnej investície.

V prípade nekritických zahraničných investícií, limitovanie oprávnenia zahraničného investora dobrovoľne požiadať o preverenie výlučne v čase pred uskutočnením zahraničnej investície predstavuje istý spôsob motivácie zahraničného investora požiadať o preverenie ešte v čase pred prípadným ohrozením alebo narušením bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti alebo verejného poriadku v Európskej únii, a zároveň v čase, kedy prípadné vydanie rozhodnutia o podmienčnom povolení alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície predstavuje menší zásah zo strany ministerstva ako vydanie daných rozhodnutí po uskutočnení zahraničnej investície.

Využitie oprávnenia dobrovoľne požiadať o preverenie predstavuje pre zahraničného investora (a cieľový subjekt) istú záruku, nakoľko opätovné začatie konania o danej zahraničnej investícii s rovnakými parametrami v budúcnosti z úradnej moci nie je prípustné, t. j. ministerstvo spravidla nemôže začať preverovanie rovnakej zahraničnej investície z úradnej moci s výnimkou prípadov definovaných zákonom (§ 29 zákona).

Oprávnenie ministerstva začať preverovanie zahraničnej investície z úradnej moci upravuje § 16 zákona. Ministerstvo je oprávnené začať preverovanie do troch rokov odo dňa uskutočnenia zahraničnej investície, a to v prípade, ak možno odôvodnene predpokladať, že riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície existovalo už v čase jej uskutočnenia alebo v prípade, ak existuje podozrenie z obchádzania zákona. Možno tu vidieť jednoznačný úmysel predkladateľa, o čo najmenší zásah do uskutočnených zahraničných investícií. Uvedené vyplýva zo skutočností, že zásah štátu do už uskutočnenej zahraničnej investície je vo všeobecnosti neželaný. Napriek tomu je v určitých prípadoch nevyhnutný a práve tu je nevyhnutné akceptovať, že záujem na ochrane bezpečnosti a verejného poriadku prevažuje nad súkromným záujmom zahraničného investora, eventuálne cieľového subjektu, na realizácii zahraničnej investície. Ustanovenie § 16 ods. 1 písm. a) zákona sa výslovne vzťahuje na situáciu, kedy k identifikácii bezpečnostného rizika spojeného s konkrétnou zahraničnou investíciou dôjde v určitom časovom odstupe po jej uskutočnení. Za účelom zabezpečenia ochrany právnej istoty zahraničného investora (a cieľového subjektu) zákon v tomto prípade umožňuje začatie preverovania danej investície z úradnej moci iba vtedy, ak možno dôvodne predpokladať, že identifikované bezpečnostné riziko tu bolo aj v čase uskutočnenia danej zahraničnej investície.

S ohľadom na účel zákona sa začatie preverovania z úradnej moci predpokladá vtedy, keď štát disponuje informáciami, ktoré naznačujú možné ohrozenie alebo narušenie bezpečnosti alebo verejného poriadku. Ide o informácie, ktoré ministerstvo získalo v súvislosti s výkonom svojej pôsobnosti, pričom môžu mať pôvod na ministerstve, prípadne môžu byť získané prostredníctvom kvalifikovaného podnetu (§ 56 zákona), podania konzultujúcich orgánov alebo niektorej z bezpečnostných zložiek, či v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) č. 2019/452 v platnom znení.

V prípade konania z úradnej moci štát nenesie zodpovednosť za prípadné náklady, ktoré zahraničnému investorovi alebo cieľovému subjektu vzniknú v dôsledku podmieneného povolenia alebo zákazu zahraničnej investície.

K § 17

Priebeh konania o zahraničnej investícii sa odlišuje v závislosti od toho, či je jeho predmetom kritická zahraničná investícia alebo zahraničná investícia, ktorá nie je kritickou. Zároveň sa priebeh konania o zahraničnej investícii líši podľa toho, či sa začne na základe žiadosti zahraničného investora o preverenie alebo ide o konanie z úradnej moci.

V prípade zahraničnej investície, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou, ministerstvo posúdi riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície postupom podľa § 18 zákona. Ide o kratší postup, ktorý môže byť ukončený v priebehu 45 dní od začatia konania o zahraničnej investícii, avšak len za predpokladu, že v rámci postupu podľa § 18 zákona nebolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície. V opačnom prípade ministerstvo začne preverovanie zahraničnej investície podľa § 19 a nasl. zákona, v rámci ktorého je zahraničná investícia podrobená dôkladnej hĺbkovej analýze.

V súvislosti s kritickou zahraničnou investíciou vláda Slovenskej republiky nariadením ustanovuje, že existuje zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť alebo verejný poriadok. Preto v prípade kritickej zahraničnej investície sa nepoužije postup podľa § 18 zákona, ale ministerstvo zahraničnú investíciu automaticky podriadi postupu podľa § 19 a nasledujúceho zákona. Podobne sa § 19 a nasl. zákona (bez použitia § 18 zákona) aplikuje v prípade konania z úradnej moci.

K § 18

Ak zahraničný investor požiadá o preverenie zahraničnej investície, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou podľa § 3 zákona, uplatní sa postup podľa § 18 zákona, zameraný na identifikáciu prípadných rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

V rámci prvých krokov po doručení žiadosti o preverenie “nekritickej” zahraničnej investície ministerstvo bezodkladne informuje o doručení žiadosti subjekty podieľajúce sa na preverovaní, t. j. konzultujúce orgány, Policajný zbor a spravodajské služby.

Cieľom postupu podľa § 18 zákona je predbežne analyzovať bezpečnostné riziko spojené s konkrétnou zahraničnou investíciou. Ministerstvo a konzultujúce orgány poskytujú písomné stanoviská k riziku negatívneho vplyvu zahraničnej investície, pričom táto výmena stanovísk nesie pomenovanie konzultácie.

Pri konzultáciách sa prihliada na relevantné informácie poskytnuté Policajným zborom a spravodajskými službami podľa § 10 zákona, ako aj informácie získané z iných zdrojov, či už v rámci súčinnosti podľa § 46 zákona, postupom podľa § 47 zákona alebo na základe medzinárodnej spolupráce podľa § 48 zákona alebo spolupráce podľa 49 zákona súvisiacej s uplatňovaním nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

V prípade, že konzultáciami bolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky, ministerstvo má povinnosť začať preverovanie danej zahraničnej investície. Preverovanie zahraničnej investície upravujú § 19 a nasl. zákona.

Ak konzultáciami nebolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky, ministerstvo o tom bezodkladne zašle písomné potvrdenie zahraničnému investorovi.

Za účelom ochrany právnej istoty zahraničného investora zákon ustanovuje oprávnenie ministerstva začať preverovanie zahraničnej investície do 45 dní od doručenia žiadosti o preverenie na ministerstvo. V prípade márneho uplynutia tejto lehoty, t. j. ak v lehote 45 dní od doručenia žiadosti zahraničného investora o preverenie ministerstvo neodošle zahraničnému investorovi oznámenie o začatí preverovania, má sa za to, že riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície nebolo identifikované. Márnym uplynutím tejto lehoty dôjde k ukončeniu konania o zahraničnej investícii. O uplatnení fikcie ministerstvo bezodkladne zašle písomné potvrdenie zahraničnému investorovi, pričom uvedené potvrdenie má výlučne deklaratórny charakter. V prípade, ak by toto písomné potvrdenie zahraničnému investorovi nebolo zaslané, zahraničný investor má právo požiadať o jeho dodatočné vydanie. Ministerstvo je povinné zahraničnému investorovi vyhovieť a potvrdenie vydať do desiatich dní od doručenia písomnej žiadosti zahraničného investora.

Zákon počíta aj s výnimočnou situáciou, kedy ministerstvo na základe žiadosti zahraničného investora o preverenie zahraničnej investície samo vyhodnotí bezpečnostné riziko spojené s danou zahraničnou investíciou a potrebu jej preverenia. Pôjde najmä o prípady zahraničných investícií v sektoroch v pôsobnosti ministerstva, kedy by zahájenie konzultácií za účelom posúdenia bezpečnostného rizika spojeného so zahraničnou investíciou predstavovalo neefektívne predĺženie procesu. V danom prípade ministerstvo bez konzultácií oznámi začatie preverovania zahraničnej investície zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu, a teda začne sa proces preverovania zahraničnej investície podľa § 19 a nasl. zákona.

K § 19 a 20

Ustanovenia podrobne upravujú proces preverovania zahraničnej investície, a to od momentu začatia preverovania, cez konzultácie ministerstva a konzultujúcich orgánov, ktoré sa podieľajú na kompletnej hĺbkovej analýze vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok, až po výstup daných konzultácií.

Začatie preverovania zahraničnej investície sa viaže na moment odoslania oznámenia o začatí preverovania zahraničnej investície zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu. Uvedené platí rovnako pre prípady, kedy preverovanie zahraničnej investície nadväzuje na posúdenie rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok podľa § 18 zákona, ako aj na prípady, kedy preverovaniu zahraničnej investície postup podľa § 18 zákona nepredchádza.

Oznámenie o začatí preverovania zahraničnej investície sa zasiela výlučne zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu. Pokiaľ ide o subjekty zapojené do preverovania, týmto ministerstvo nezasiela oznámenie o začatí preverovania zahraničnej investície ale informácie, eventuálne dokumentáciu týkajúcu sa preverovanej zahraničnej investície, a to v nasledovnom rozsahu:

- konzultujúcim orgánom, Policajnému zboru a spravodajským službám ministerstvo zasiela informáciu o začatí preverovania a všetky relevantné informácie, podklady a vysvetlenia, ktoré má k dispozícii a ktoré im je oprávnené poskytnúť,
- ministerstvu financií, v prípade, že nie je v postavení konzultujúceho orgánu, sa zasielajú základné informácie o preverovanej zahraničnej investícii, ktoré je ministerstvo oprávnené poskytnúť. Za základné informácie zákon považuje najmä informáciu o pôvode zahraničného investora, type zahraničnej investície, predmete zahraničnej investície, a informáciu o tom, či ide o plánovanú alebo uskutočnenú zahraničnú investíciu.

Po začatí preverovania sú konzultujúce orgány povinné ministerstvu poskytnúť stanovisko k vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, a to do 40 dní od doručenia informácie o začatí preverovania. Zákon rešpektuje, že v niektorých

prípadoch analýza vykonávaná konzultujúcimi orgánmi môže trvať dlhšie. Vtedy má konzultujúci orgán právo požiadať ministerstvo o primerané predĺženie lehoty na zaslanie stanoviska, najviac o 20 dní. V prípade márneho uplynutia zákonom ustanovenej alebo ministerstvom predĺženej lehoty sa vo vzťahu k stanovisku konkrétneho konzultujúceho orgánu uplatní fikcia. V zmysle fikcie sa má sa za to, že dotknutý konzultujúci orgán ministerstvu poskytol stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Do úvodnej fázy preverovania je zapojené aj ministerstvo financií, ktoré poskytuje stanovisko k záväzkom Slovenskej republiky vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv o podpore investícií, ktoré by mohli byť dotknuté prípadným podmieneným povolením alebo zákazom zahraničnej investície podľa tohto zákona. Táto úloha ministerstva financií prislúcha vždy, t. j. aj vtedy, ak súčasne vystupuje ako konzultujúci orgán. Obdobne ako konzultujúce orgány, aj ministerstvo financií má 40 dní na doručenie stanoviska ministerstvu a v prípade zmeškania tejto lehoty sa uplatní fikcia. V zmysle fikcie podľa odseku 6, v prípade ak ministerstvo financií nedoručí stanovisko ministerstvu v zákonom ustanovenej lehote, má sa za to, že prípadné podmienené povolenie zahraničnej investície alebo zákaz zahraničnej investície nemá vplyv na záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o podpore investícií.

V rámci preverovania zahraničnej investície je oprávnený ministerstvu poskytnúť informácie aj Policajný zbor a taktiež spravodajské služby. Informácie doručujú v rovnakej lehote ako konzultujúce orgány, s možnosťou jej predĺženia. V prípade márneho uplynutia lehoty na poskytnutie informácií sa má za to, že Policajný zbor, eventuálne spravodajská služba, nedisponuje relevantnými informáciami, podľa ktorých má zahraničná investícia negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Okrem stanoviska ministerstva, stanovísk konzultujúcich orgánov, stanoviska ministerstva financií, a informácií poskytnutých Policajným zborom a spravodajskou službou, sa v rámci konzultácií zohľadňujú informácie zabezpečené v rámci súčinnosti podľa § 46 zákona, postupom podľa § 47 zákona a medzinárodnou spolupracou podľa § 48 zákona, a dôvodné pripomienky členských štátov Európskej únie a stanovisko Európskej komisie podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Pokiaľ ide o § 46 až 49 zákona, ministerstvo nie je povinné vždy využiť všetky zákonom ponúkané nástroje na získanie informácií ale tieto využíva v závislosti od potreby odôvodnenej konkrétnymi okolnosťami daného prípadu.

Výstupom postupu podľa § 19 je buď

- a) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia nemá negatívny vplyv,
- b) návrh stanoviska, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv s návrhom mitigačných opatrení, ak je ohrozenie alebo narušenie možné odstrániť a návrhom povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie týchto opatrení, alebo
- c) návrh stanoviska, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv s návrhom povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície.

Návrh stanoviska podľa písmena b) alebo c) sa zasiela na vyjadrenie zahraničnému investorovi. Zákon ustanovuje právo zahraničného investora vyjadriť sa k návrhu stanoviska podľa písmena b) alebo c) pred uzavretím konzultácií. Vo svojom vyjadrení zahraničný investor môže okrem iného navrhnúť iné primerané mitigačné opatrenia, ako aj iné povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení. Následkom márneho uplynutia 15 dňovej lehoty na vyjadrenie zahraničného investora je uplatnenie fikcie, podľa ktorej, sa má v tomto prípade za to, že zahraničný investor s návrhom stanoviska podľa písmena b), resp. písmena c), súhlasí.

Dôvodnosť informácií, návrhov a výhrad zahraničného investora obsiahnutých vo vyjadrení ministerstvo vyhodnocuje v rámci konzultácií s konzultujúcimi orgánmi. Pokiaľ je to potrebné,

ministerstvo je oprávnené prizvať na časť konzultácií zahraničného investora za účelom prerokovania ním podaného vyjadrenia alebo jeho časti. Vyhodnotenie potreby prizvania zahraničného investora na konzultácie je na ministerstve, pričom toto vychádza z vlastných úvah, pri zohľadnení úvah konzultujúcich orgánov, Policajného zboru a spravodajských služieb. Informácie, návrhy a výhrady vyhodnotené ako dôvodné ministerstvo zohľadní.

Vyjadrenie zahraničného investora nepredstavuje opravný prostriedok voči návrhu stanoviska ministerstva, ale je spôsobom, akým zákon zabezpečuje právo zahraničného investora na vyjadrenie sa k výsledku preverovania pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Cieľom je zároveň zabezpečiť, aby plnenie jednotlivých opatrení zo strany zahraničného investora bolo reálne možné.

Výsledkom vyššie uvedeného postupu je

- a) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia nemá negatívny vplyv a rozhodnutie o povolení zahraničnej investície,
- b) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv s návrhom mitigačných opatrení a návrhom povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie týchto opatrení, a rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície, alebo
- c) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv s návrhom povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície, a návrh rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

K § 21 až 24

Ustanovenia § 21 až 23 zákona sa venujú rozhodnutiu o povolení zahraničnej investície, rozhodnutiu o podmienечnom povolení zahraničnej investície a rozhodnutiu o zákaze zahraničnej investície.

Podľa zákona sa predmetné rozhodnutia vyhotovujú vždy v elektronickej podobe podľa zákona o e-Governmente, pričom sa doručujú zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru a spravodajským službám.

Rozhodnutie o povolení zahraničnej investície ministerstvo vydá do desiatich dní od ukončenia konzultácií podľa § 19 ods. 3 až 5 zákona, konzultácií podľa § 20 ods. 2 zákona alebo postupu podľa § 20 ods. 3 až 6 zákona, ak zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky a bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii.

Povinnými obsahovými náležitosťami rozhodnutia o povolení zahraničnej investície sú

- výrok, v ktorom sa uvedie rozhodnutie vo veci, identifikácia zahraničného investora, identifikácia cieľového subjektu, popis preverovanej zahraničnej investície,
- poučenie o opravnom prostriedku,
- označenie orgánu, ktorý rozhodnutie vydal,
- dátum vydania,
- meno, priezvisko a funkcia oprávnenej osoby a
- autorizácia.

Ministerstvo vydá rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície, ak je výsledkom konzultácií zistenie, že zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii, a identifikované bezpečnostné riziko možno účinne mitigovať.

Nad rámec úpravy rozhodnutia o povolení zahraničnej investície zákon v prípade rozhodnutia o podmienечnom povolení ustanovuje nasledovné obsahové náležitosti:

- v rámci výroku

1. popis mitigačných opatrení,
 2. povinnosti zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie mitigačných opatrení,
 3. lehota na prijatie mitigačných opatrení,
- odôvodnenie.

Ministerstvo je oprávnené v rozhodnutí o podmiennečnom povolení zahraničnej investície uložiť zahraničnému investorovi povinnosť ustanoviť nezávislú tretiu stranu, tzv. správcu. V tomto prípade ministerstvo v rozhodnutí o podmiennečnom povolení taktiež určí rozsah, v akom správca vykoná dohľad nad plnením rozhodnutia, spôsob výkonu dohľadu a kritériá týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu. Úprava inštitútu správcu vrátane jeho práv a povinností sa nachádza v § 58 zákona.

V zákone sa úmyselne nenachádza zoznam mitigačných opatrení a s tým súvisiacich povinností zahraničného investora, ktoré prichádzajú do úvahy v prípade podmiennečného povolenia zahraničnej investície. Tieto opatrenia a povinnosti sa stanovujú v rozhodnutí o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, a to výlučne na báze ad hoc, t. j. v závislosti od konkrétneho prípadu. Nakoľko jednotlivé zahraničné investície a prípadné bezpečnostné riziká sú rozdielne, vymedzenie určitého uzavretého okruhu mitigačných opatrení zákonom by sa priecilo ich účelu. Je nevyhnutné, aby mitigačné opatrenia a súvisiace povinnosti zodpovedali charakteru konkrétnej zahraničnej investície a identifikovaného rizika, ako aj špecifikám týkajúcim sa zahraničného investora a cieľového subjektu. Za účelom zabezpečenia základnej miery právnej istoty zákon v § 7 písm. g) rámcovo vymedzuje pojem "mitigačné opatrenia", pričom od týchto zadaných rámcov sa nie je možné odchyliť (viď dôvodová správa k § 7 zákona).

Ako jedno z mitigačných opatrení možno predpokladať napríklad uloženie povinnosti zabezpečiť (napr. úpravou zmluvného vzťahu zahraničného investora a cieľového subjektu), aby zahraničný investor nadobudol menšiu ako účinnú účasť v cieľovom subjekte, alebo, aby spolu s podielom na základnom imaní alebo hlasovacích právach v cieľovom subjekte nenadobudol aj prístup k určitým citlivým informáciám alebo technológiám. Ďalším príkladom mitigačných opatrení je povinnosť zachovať alebo zabezpečiť isté aktivity, ktoré cieľový subjekt vykonáva na Slovensku, napr. výskum, zabezpečenie ochrany verejného zdravia, zaistenie plnenia zmlúv, ktorými je cieľový subjekt už viazaný, udržanie dodávok významnej komodity/produktu, povinnosť pokračovať v poskytovaní určitých dôležitých vstupov, pokiaľ tieto budú považované za nevyhnutné, a pod.

Nakoľko rozhodnutie o povolení zahraničnej investície samo o sebe nepredstavuje žiadne obmedzenie pre zahraničného investora, predpokladom pre vydanie tohto rozhodnutia nie je predchádzajúci súhlas vlády. Uvedené platí aj pre rozhodnutia o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, v prípade ktorých zahraničný investor nerozporuje navrhované opatrenia a s tým súvisiace povinnosti, ktoré vedú k mitigovaniu rizika. V opačnom prípade by došlo k vydaniu rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

Zapojenie vlády do finálnej fázy procesu preverovania zahraničnej výlučne v prípade rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície, je v súlade so záujmom na vydaní povolujujúcich rozhodnutí v čo možno najkratšom čase. Uvedené prispieva k zachovaniu atraktivity investičného prostredia Slovenskej republiky. Zároveň tento prístup chráni vládu ako vrcholný orgán štátnej moci pred nadmerným zaťažením.

Rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície ministerstvo vydá, ak zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii, a identifikované bezpečnostné riziko sa nedá účinne mitigovať.

Záver o tom, že sa bezpečnostné riziko nedá účinne mitigovať, vyplýva predovšetkým z charakteru zisteného rizika, avšak zásadným faktorom môže byť práve aj osoba zahraničného investora. Zjednodušene preto možno rozlišovať medzi dvoma situáciami, a to:

- situáciou, kedy objektívne nie je možné vykonať žiadne opatrenia, ktoré by umožnili uskutočniť zahraničnú investíciu aspoň v mitigovanom rozsahu, a
- situáciou, kedy by bolo možné uskutočniť investíciu v mitigovanom rozsahu alebo dokonca v celom rozsahu za prijatia mitigačných opatrení, ale zahraničný investor vopred demonštruje nedostatok vôle dané opatrenia prijať.

Vydanie rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície je podmienené súhlasom vlády, čím je zodpovednosť čiastočne prenesená na najvyššiu politickú úroveň. Nakoľko takéto rozhodnutie v otázkach bezpečnosti štátu môže mať značný ekonomický a zahranično-politický dopad a presahuje do viacerých sfér, je dôležité, aby nebolo prijímané iba správnym orgánom v rámci štandardného správneho konania založeného na záväzných stanoviskách dotknutých rezortov. Takýto prístup rešpektuje odporúčania OECD pre preverovanie zahraničných investícií. Predkladateľ sa týmto prístupom inšpiroval v legislatíve Fínska, pričom vyjadrenie vlády je potrebné aj pre vydanie rozhodnutí v Česku, či Nemecku. Navrhovaný prístup rešpektuje fakt, že rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície v sebe obsahuje riešenie zásadných bezpečnostných otázok a zároveň možný významný zásah do súkromného vlastníctva. Ako vhodné sa preto javí zapojenie kolektívneho orgánu na najvyššej politickej úrovni.

V prípade rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície, ktorá sa už uskutočnila, zákon ustanovuje ako osobitnú obsahovú náležitosť rozhodnutia, aj

- a) povinnosť zahraničného investora zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu,
- b) uloženie obmedzenia alebo zákazu výkonu práv nadobudnutých v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície, ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii,
- c) povinnosť zahraničného investora ustanoviť správcu, ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii; v tom prípade ministerstvo v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície tiež určí rozsah, v akom správca vykoná dohľad, spôsob výkonu dohľadu a kritériá týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu,
- d) iné povinnosti zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície,
- e) primeranú lehotu na splnenie povinností podľa písmen a), c) a d).

Vláda je oprávnená odoprieť súhlas so stanoviskom ministerstva o negatívnom vplyve zahraničnej investície na bezpečnosť alebo verejný poriadok alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii. Robí tak formou uznesenia, pričom podľa § 24 ods. 1 zákona sa v takejto situácii uplatní fikcia - má sa za to, že daná zahraničná investícia identifikovaný negatívny vplyv nemá. Možnosť vydania rozhodnutia o podmieňacom povolení zahraničnej investície zákon v tomto prípade nepripúšťa, nakoľko sa má za to, že ministerstvo a konzultujúce orgány prejavili maximálne úsilie definovať možné podmienky, za ktorých by uskutočnenie zahraničnej investície bolo možné aspoň v mitigovanom rozsahu. V danom prípade, buď ministerstvo a konzultujúce orgány nedokázali nájsť vhodné podmienky, ktoré by bezpečnostné riziko eliminovali, alebo zahraničný investor nepreukázal vôľu dodržiavať navrhované podmienky. Odopretie súhlasu vlády so stanoviskom ministerstva na uvedenom nič nemení.

Pre zaručenie právnej istoty zahraničným investorom, zákon vymedzuje maximálnu dobu trvania procesu preverovania. Ak ministerstvo do 130 dní od začatia preverovania zahraničnej investície, t. j. od odoslania oznámenia o začatí preverovania zahraničnej investície, nevydá

rozhodnutie o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutie o podmieničnom povolení zahraničnej investície, alebo nepredloží vláde stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv (a preverovanie neukončí bez vydania rozhodnutia vo veci samej napr. podľa § 28 zákona), má sa za to, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, ani na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii.

V oboch prípadoch uplatnenia fikcie, t. j. pri uplatnení § 24 ods. 1 aj ods. 2 zákona, ministerstvo o tejto skutočnosti bezodkladne zašle zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, polícii a spravodajským službám písomné potvrdenie. Zároveň, zahraničný investor má právo požiadať o vydanie písomného potvrdenia o uplatnení fikcie, pričom ministerstvo je povinné toto potvrdenie vydať do desiatich dní od doručenia písomnej žiadosti zahraničného investora.

Uplatnenie fikcie má rovnaký účinok ako vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície.

K § 25

Na tomto mieste sa zákon venuje úprave právoplatnosti, vykonateľnosti a preskúmaniu rozhodnutí ministerstva podľa § 21 až 23 zákona.

Proti rozhodnutiam ministerstva podľa § 21 až 23 zákona, vzhľadom na ich povahu, nie je prípustný rozklad. Z toho dôvodu sa stávajú právoplatnými a vykonateľnými dňom ich doručenia zahraničnému investorovi.

Predmetné rozhodnutia ministerstva však sú preskúmateľné súdom. V tejto súvislosti zákon ustanovuje, že zahraničný investor môže podať správnu žalobu na preskúmanie rozhodnutia na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, a to do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

Predkladateľ vyhodnotil, že podanie rozkladu voči rozhodnutiu o povolení zahraničnej investície by nebolo účelné, nakoľko zahraničný investor by sa tak bránil voči rozhodnutiu, ktorým bola jeho investícia povolená. Uplatnený rozklad by tak smeroval k napadnutiu rozhodnutia, ktoré uskutočneniu, prípadne ďalšiemu trvaniu uskutočnenej zahraničnej investície, žiadnym spôsobom nebráni. Prípadný rozklad by tak prichádzal do úvahy predovšetkým voči rozhodnutiam o podmieničnom povolení zahraničnej investície a rozhodnutiam o zákaze zahraničnej investície. Nakoľko by však v zásade išlo o konanie na tom istom orgáne (ministerstve), pričom nie všetky informácie zo spisu by mohli byť sprístupnené zahraničnému investorovi (z dôvodu utajeného režimu), predpokladá sa väčšia dôvera zahraničného investora v prieskum uskutočnený súdom. Najmä pri rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície je veľkým predpokladom, že informácie, na základe ktorých sa dospeje k zákazu, budú utajovanými skutočnosťami, s ktorými sa zahraničný investor spravidla nebude vedieť oboznámiť. Z toho dôvodu by sa zahraničný investor nevedel účinne brániť podaním rozkladu. Naopak, účinná obrana sa predpokladá prostredníctvom podania žaloby na správnom súde, kde sudca bude mať právo oboznámiť sa s utajovanými skutočnosťami a z toho dôvodu riadne a v celosti posúdiť správnosť a zákonnosť postupov a rozhodnutia vydaného v konaní zahraničnej investície.

K § 26

Ak zahraničný investor nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť uloženú mu rozhodnutím o podmieničnom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutím o zákaze zahraničnej investície, výkon tohto rozhodnutia sa uskutoční. Podmienkou výkonu rozhodnutia je, že ide o rozhodnutie vykonateľné.

Nútený výkon rozhodnutia o podmieničnom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o zázake zahraničnej investície uskutočňuje exekútor podľa Exekučného poriadku. Pre úplnosť, v zákone je ustanovené, že návrh na vykonanie exekúcie podáva ministerstvo.

Výkon rozhodnutia o podmieničnom povolení zahraničnej investície a rozhodnutia o zázake zahraničnej investície možno nariadiť najneskôr do troch rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti. Po márnom uplynutí trojročnej lehoty výkon rozhodnutia nemožno nariadiť.

K § 27

Ustanovenie upravuje povinnú súčinnosť zahraničného investora a cieľového subjektu v konaní o zahraničnej investícii. Úprava sa vzťahuje na posúdenie rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície podľa § 18 zákona, ako aj na preverovanie zahraničnej investície podľa § 19 a nasl. zákona.

V prvom rade je dôležité uviesť, že zahraničný investor a cieľový subjekt sú povinní v konaní o zahraničnej investícii poskytovať ministerstvu pravdivé a úplné informácie, podklady a vysvetlenia. Zákon ustanovuje, že podkladom sa rozumie aj žiadosť o preverenie a formulár na preverenie, a teda všetky informácie obsiahnuté v žiadosti o preverenie alebo vo formulári na preverenie, ako aj v ich prílohách musia byť pravdivé a úplné.

Zároveň, ministerstvo je v konaní o zahraničnej investícii oprávnené vyžiadať si od zahraničného investora a cieľového subjektu doplňujúce informácie, podklady a vysvetlenia, t. j. môže ísť o údaje nad rámec žiadosti o preverenie alebo formulára na preverenie, potrebné pre posúdenie kvalifikovaného podnetu, posúdenie potreby začať preverovanie zahraničnej investície, posúdenie vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky a pre vydanie rozhodnutia podľa § 21 až 23 zákona. S uvedeným korešponduje povinnosť zahraničného investora a cieľového subjektu poskytnúť vyžiadané informácie, podklady a vysvetlenia, ktoré má k dispozícii, ministerstvu, a to v primeranej lehote určenej ministerstvom. Lehota určená ministerstvom na splnenie tejto povinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľového subjektu musí zohľadniť charakter a rozsah vyžiadanych informácií, podkladov alebo vysvetlení, pričom zákon ustanovuje, že nesmie byť kratšia ako 15 dní.

V nadväznosti na uvedené, za účelom zabezpečenia riadnej súčinnosti zo strany zahraničného investora a/alebo cieľového subjektu je ministerstvo oprávnené a zároveň povinné vyzvať zahraničného investora alebo cieľový subjekt na nápravu v nasledujúcich prípadoch:

- a) zahraničný investor nepredloží formulár na preverenie v lehote podľa § 19 ods. 2 zákona,
- b) žiadosť o preverenie alebo formulár na preverenie nie je úplný alebo obsahuje nepravdivé informácie,
- c) zahraničný investor alebo cieľový subjekt nepredloží včas doplňujúce informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona, alebo
- d) zahraničný investor alebo cieľový subjekt predloží informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2, ktoré nie sú úplné alebo pravdivé.

Ak zahraničný investor alebo cieľový subjekt nevykoná nápravu v lehote určenej ministerstvom vo výzve, pričom opätovne musí ísť o primeranú lehotu najmenej v dĺžke 15 dní, považuje sa to za neposkytnutie súčinnosti v konaní o zahraničnej investícii.

Počas doby, kedy zahraničný investor alebo cieľový subjekt doplní informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona alebo vykonáva nápravu podľa § 27 ods. 3 zákona, lehoty na začatie preverovania, na vydanie rozhodnutia podľa § 21 a 22 zákona a na predloženie stanoviska vláde podľa § 23 ods. 1 zákona neuplynú. Tieto lehoty neuplynú taktiež v prípade,

kedy ministerstvo prerokováva so zahraničným investorom ním podané vyjadrenie alebo jeho časť podľa § 20 ods. 5 zákona.

Ďalej § 27 zákona upravuje situácie, kedy zahraničný investor alebo cieľový subjekt neposkytne ministerstvu požadovanú súčinnosť. Dôsledky neposkytnutia súčinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľového subjektu zákon upravuje rôzne, a to s ohľadom na súvisiace okolnosti.

Neposkytnutie súčinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľového subjektu pred začatím preverovania zahraničnej investície môže byť dôvodom na začatie preverovania.

V prípade neposkytnutia súčinnosti zo strany zahraničného investora v čase po začatí preverovania zahraničnej investície sa rozlišuje medzi dvomi situáciami, a to v závislosti od toho, či je predmetom konania o zahraničnej investícii investícia plánovaná alebo už uskutočnená:

- a) ak ide o plánovanú zahraničnú investíciu, za predpokladu, že dôjde k naplneniu § 28 ods. 1 písm. b) zákona, ministerstvo zastaví konanie bez toho, aby vo veci rozhodlo a zároveň, ak je naplnená príslušná skutková podstata začne konanie o správnom delikte a uložení pokuty za správny delikt podľa § 36 ods. 1 písm. a) zákona alebo konanie o priestupku a uložení pokuty podľa § 44 ods. 1 zákona.
- b) ak ide o uskutočnenú zahraničnú investíciu a neposkytnutím súčinnosti dôjde k naplneniu príslušnej skutkovej podstaty, ministerstvo začne konanie o správnom delikte a uložení pokuty za správny delikt podľa § 36 ods. 1 písm. a) zákona alebo konanie o priestupku a uložení pokuty podľa § 44 ods. 1 zákona.

V prípade neposkytnutia súčinnosti podľa odseku 5 v spojitosti s odsekom 3 písm. c) alebo d) zo strany cieľového subjektu po začatí preverovania zahraničnej investície, ministerstvo môže začať konanie o správnom delikte podľa § 39 ods. 1 písm. a) zákona. Ministerstvo konanie o správnom delikte a uložení pokuty za správny delikt podľa § 39 ods. 1 písm. a) zákona začne vždy, keď neposkytnutím súčinnosti zo strany cieľového subjektu v rámci preverovania zahraničnej investície dôjde k naplneniu príslušnej skutkovej podstaty správneho deliktu.

K § 28

Upravujú sa dôvody zastavenia konania o zahraničnej investícii. V zákonom taxatívnom spôsobom menovaných prípadoch je ministerstvo povinné zastaviť konanie bez toho, aby vo veci rozhodlo.

Zastavenie konania o zahraničnej investícii bez vydania rozhodnutia vo veci samej nie je prekážkou preverenia rovnakej zahraničnej investície v budúcnosti.

Zákon ďalej stanovuje, že proti rozhodnutiu o zastavení konania nemožno podať rozklad.

Zastavenie konania ministerstvo vyznačí záznamom v spise, pričom o zastavení konania informuje zahraničného investora, a taktiež subjekty participujúce v konaní o zahraničnej investícii, t. j. konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

K § 29

Na tomto mieste zákon vylučuje začatie konania o rovnakej zahraničnej investícii z úradnej moci v prípadoch, ak ide o:

- postup podľa § 18 ods. 5 alebo ods. 6 zákona, t. j. posúdením rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície nebolo identifikované žiadne bezpečnostné riziko,
- rozhodnutie podľa § 21 až 23 zákona, t. j. konanie o zahraničnej investícii bolo ukončené vydaním rozhodnutia o povolení zahraničnej investície, rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície,

- postup podľa § 24 ods. 1 zákona, t. j. vláda formou uznesenia odoprela súhlas so stanoviskom, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii, pričom uvedené bezpečnostné riziko sa nedá mitigovať, v dôsledku čoho sa má za to (zákonná fikcia), že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok, alebo
- postup podľa § 24 ods. 2 zákona, t. j. ministerstvo nevydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície, rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície alebo nepredloží vláde stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv, ktorý sa nedá mitigovať, do 130 dní od začatia preverovania zahraničnej investície, v dôsledku čoho sa má za to (zákonná fikcia), že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok.

Výnimku z uvedeného predstavuje prípad obnovy konania podľa § 45 zákona, alebo začatia konania z úradnej moci v prípade zahraničnej investície, ktorá nebola uskutočnená do troch rokov od doručenia písomného potvrdenia podľa § 18 ods. 5 alebo ods. 7 zákona alebo § 24 ods. 3 zákona, alebo doručenia rozhodnutia podľa § 21 až 23 zákona.

V rámci konania obnoveného podľa § 45 zákona sa bude zohľadňovať situácia, ktorá pretrvávala v čase pôvodného konania o danej zahraničnej investícii. Na druhej strane, v prípade zahraničnej investície, ktorá nebola uskutočnená do troch rokov od doručenia písomného potvrdenia podľa § 18 ods. 5 alebo ods. 7 zákona alebo § 24 ods. 3 zákona, alebo doručenia rozhodnutia podľa § 21 až 23 zákona, sa bude zohľadňovať aktuálna situácia vrátane aktuálnych faktorov a v súčasnosti platnej právnej úpravy (v prípade ak sa medzičasom zmenila), čo znamená, že ministerstvo začne úplne nové konanie o zahraničnej investícii so všetkým čo k nemu patrí a čo platná legislatíva vyžaduje, pričom sa neprihliada na výsledok prvého konania.

V nadväznosti na uvedené je dôležité špecifikovať, že za rovnakú zahraničnú investíciu možno považovať najmä investíciu, ktorá je rovnaká, pokiaľ ide o zahraničného investora, cieľový subjekt, ich vlastníkov, eventuálne konečných užívateľov výhod, účasť, ktorú má zahraničný investor touto zahraničnou investíciou nadobudnúť v cieľovom subjekte atď. V prípade zmeny niektorého z menovaných parametrov ministerstvo je oprávnené zahraničnú investíciu s novými parametrami v budúcnosti preveriť.

K § 30 a 31

Ustanovenie vymedzuje osobitné povinnosti zahraničného investora, ktoré umožňujú istú mieru monitoringu, predovšetkým pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce zo zákona a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície.

Osobitné povinnosti sa netýkajú plošne všetkých zahraničných investorov ale len tých, ktorých

- zahraničné investície prešli posúdením rizika negatívneho vplyvu a zároveň nedošlo k začatiu ich preverovania podľa § 19 zákona, a
- zahraničné investície boli predmetom preverovania a ministerstvo vydalo rozhodnutie o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície alebo sa uplatnila fikcia podľa § 24 ods. 1 alebo ods. 2 zákona, podľa ktorej zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky ani na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii.

Zákon v tejto súvislosti využíva nástroje, ktoré boli vyhodnotené ako adekvátne, a to s ohľadom na cieľ zákona na jednej strane a úmysel predkladateľa, čo možno najmenej zaťažovať zahraničných investorov povinnosťami na druhej strane.

Použitými nástrojmi sú

- správa o uskutočnení zahraničnej investície,
- monitorovacia správa,
- zápis do registra partnerov verejného sektora a identifikácia konečných užívateľov výhod.

Správy umožnia kontrolovať, či sa plánovaná zahraničná investícia uskutočnila v intenciách informácií predložených zahraničným investorom, príp. cieľovým subjektom pri posúdení rizika negatívneho vplyvu, eventuálne samotnom preverovaní. Rovnako tieto správy umožnia kontrolovať plnenie povinností uložených rozhodnutím o podmienenečnom povolení zahraničnej investície.

Predložené správy teda majú svoje využitie pri výkone nožnej kontroly podľa § 32 zákona, pri postupe podľa § 35 zákona, či v rámci správneho trestania podľa § 36 až 44 zákona. Pre zabezpečenie riadnej implementácie zákona ministerstvo správy zasiela svojim partnerom, t. j. konzultujúcim orgánom, Policajnému zboru a spravodajským službám, do 15 dní od doručenia.

Povinnosť zápisu v registri partnerov verejného sektora je ďalším prostriedkom na monitorovanie, či zahraničný investor poskytol pri podaní žiadosti o preverenie správne údaje o svojom pozadí.

Zákonom ustanovená povinnosť na predloženie správ a zápis v registri partnerov verejného sektora nelimitujú ministerstvo v oprávnení uložiť zahraničnému investorovi ako jedno z opatrení na mitigáciu bezpečnostného rizika povinnosť predkladať správy alebo byť zapísaný v registri partnerov verejného sektora po dobu dlhšiu ako ustanovuje zákon v § 30 a 31.

K § 32 až 34

Zákon o preverovaní zahraničných investícií venuje osobitnú pozornosť úprave kontroly plnenia povinností ustanovených týmto zákonom a povinností uložených v rozhodnutiach vydaných podľa tohto zákona. V tejto súvislosti sa rozlišuje medzi administratívnou kontrolou a kontrolou na mieste.

Úprava v § 33 zákona sa venuje špecifikám administratívnej kontroly, počnúc momentom začatia administratívnej kontroly, cez priebeh kontroly vrátane úpravy práv a povinností zahraničného investora, povinností cieľového subjektu, a oprávnení a povinností ministerstva, až po samotný výsledok administratívnej kontroly.

Administratívna kontrola sa začína

- doručením správy o uskutočnení zahraničnej investície (§ 30 ods. 1 zákona),
- doručením monitorovacej správy (§ 30 ods. 2 zákona), alebo
- doručením oznámenia o začatí administratívnej kontroly zahraničnému investorovi, a to v prípade odôvodneného podozrenia z porušenia niektorej z povinností ustanovených týmto zákonom alebo povinností uložených v rozhodnutiach vydaných podľa tohto zákona.

Kým v prvých dvoch menovaných prípadoch sa administratívna kontrola začína zo zákona, na základe podania zahraničného investora, v poslednom prípade sa administratívna kontrola začína z úradnej moci, na základe úkonu ministerstva.

V rámci administratívnej kontroly je ministerstvo oprávnené požadovať od zahraničného investora a cieľového subjektu doplnujúce informácie a písomné a ústne vysvetlenia alebo predloženie potrebných dokladov, písomností alebo iných dôkazov. Tomu zodpovedá povinnosť oboch dotknutých subjektov vyžiadané informácie, vysvetlenia alebo podklady predložiť, a to v lehote určenej ministerstvom.

S prihliadnutím na znenie § 33 ods. 2 zákona, lehota na poskytnutie súčinnosti sa líši v závislosti od konkrétneho prípadu. Ministerstvo v rámci svojich úvah zohľadňuje predovšetkým rozsah

a komplikovanosť vyžiadaných informácií, vysvetlení a podkladov. Určená lehota nesmie byť v žiadnom prípade kratšia ako 15 dní.

Výsledkom administratívnej kontroly je

- ukončenie kontroly vyznačením záznamu v spise, ak počas administratívnej kontroly neboli zistené nedostatky,
- správa alebo čiastková správa, ak počas administratívnej kontroly boli zistené nedostatky, alebo
- začatie kontroly na mieste, ak počas administratívnej kontroly nie je možné jednoznačne potvrdiť alebo vyvrátiť porušenie tohto zákona alebo rozhodnutia vydaného podľa tohto zákona.

V prípade ukončenia kontroly záznamom v spise, ministerstvo o ukončení kontroly informuje zahraničného investora, konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

Ak počas administratívnej kontroly boli zistené nedostatky, ministerstvo vypracuje návrh správy alebo návrh čiastkovej správy. Návrh čiastkovej správy možno vypracovať, ak existujú skutočnosti odôvodňujúce potrebu skončiť administratívnu kontrolu výlučne v jej časti. Ide najmä o prípady, kedy to odôvodňuje závažnosť zistených nedostatkov a ich následkov. V časti, v ktorej administratívna kontrola nebola ukončená, sa pokračuje ďalej postupom podľa § 33 zákona.

Zahraničný investor sa oboznamuje s návrhom správy, resp. s návrhom čiastkovej správy, pričom disponuje právom podať námietky k zisteným nedostatkom, a to v lehote 15 dní od doručenia návrhu správy alebo návrhu čiastkovej správy. Po uplynutí tejto lehoty ministerstvo vypracuje správu alebo čiastkovú správu.

Obsahové náležitosti návrhu správy a čiastkovej správy, ako aj náležitosti správy a čiastkovej správy ustanovuje zákon taxatívnym spôsobom v § 33 ods. 6 a 7. Medzi najpodstatnejšie obsahové náležitosti patrí opis zistených nedostatkov, odporúčania na nápravu, zoznam podkladov preukazujúcich zistené nedostatky a lehota na odstránenie zistených nedostatkov. Obligatórnou náležitosťou správy a čiastkovej správy je aj informácia o vyhodnotení dôvodnosti námietok zahraničného investora uplatnených k zisteným nedostatkom.

Správu a čiastkovú správu ministerstvo zašle zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru a spravodajským službám. Odoslaním správy z administratívnej kontroly zahraničnému investorovi je administratívna kontrola ukončená. Odoslaním čiastkovej správy z administratívnej kontroly zahraničnému investorovi je skončená tá časť administratívnej kontroly, ktorej sa čiastková správa týka.

Zákon počíta s tým, že v správe, resp. v čiastkovej správe sa môžu vyskytnúť chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti. Ak je niektorý z menovaných nedostatkov identifikovaný dodatočne, po skončení administratívnej kontroly, dotknutá správa alebo čiastková správa sa opraví a časť správy alebo čiastkovej správy, ktorej sa oprava týka, sa zašle všetkým subjektom, ktorým bola zaslaná pôvodná správa alebo čiastková správa.

Úprava týkajúca sa kontroly na mieste je koncentrovaná v § 34 zákona.

Kontrola na mieste sa začína prvým úkonom ministerstva voči zahraničnému investorovi. K začatiu kontroly ministerstvo pristúpi, ak existuje podozrenie z porušenia tohto zákona alebo rozhodnutia vydaného podľa tohto zákona, a to na základe

- vlastnej iniciatívy ministerstva,
- podnetu konzultujúceho orgánu, alebo
- informácií poskytnutých Policajným zborom alebo spravodajskou službou.

Základom zákonnej kontroly na mieste je riadne poverenie na jej výkon. V § 34 ods. 6 zákon ustanovuje obligatórnu písomnú podobu poverenia na výkon kontroly na mieste, ako aj jeho obligatórne náležitosti. Tými sú meno, priezvisko a funkciu osoby, ktorá vydáva poverenie, označenie zahraničného investora, ktorého sa kontrola týka, miesto, v ktorom sa kontrola vykoná, časový rozsah vykonávania kontroly, predmet kontroly, mená a priezviská kontrolórov, číslo poverenia, dátum vydania poverenia, autorizáciu. Ak pred ukončením kontroly na mieste nastanú skutočnosti, v dôsledku ktorých je potrebné poverenie na výkon kontroly zmeniť alebo doplniť, vypracuje sa dodatok k písomnému povereniu, ktorý podpisuje minister hospodárstva. Dodatok k písomnému povereniu tvorí neoddeliteľnú súčasť písomného poverenia na vykonanie kontroly na mieste.

Kontrolu na mieste vykonávajú najmenej dvaja zamestnanci poverení ministrom hospodárstva a v odôvodnených prípadoch taktiež prizvaní zamestnanci konzultujúcich orgánov. Zákon týchto zamestnancov ministerstva, prípadne spolu s prizvanými zamestnancami konzultujúcich orgánov, spoločne pomenováva „kontrolóri“. Možnosť prizvania zamestnancov konzultujúcich orgánov je dôležitá najmä v záujme odborného posúdenia overovaných skutočností a odborného výkonu určitých úkonov súvisiacich s výkonom kontroly na mieste. Policajný zbor je povinný kontrolórom poskytnúť na žiadosť ministerstva ochranu a súčinnosť pri výkone kontroly na mieste.

Úprava ďalej obsahuje všeobecné oprávnenia kontrolórov vo vzťahu k zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu a tomu zodpovedajúce povinnosti zahraničného investora a cieľového subjektu voči kontrolórom.

Ide o taxatívny výpočet oprávnení kontrolórov, ktoré môžu uplatniť pri vykonávaní kontroly na mieste. Kontrolóri pri kontrole na mieste môžu od zahraničného investora a cieľového subjektu požadovať potrebné doklady, písomnosti, informácie a písomné a ústne vysvetlenia, a taktiež môžu požadovať predloženie potrebných dôkazov. Zároveň si môžu vyhotoviť kópie dokladov, písomností a informácií alebo dôkazov požadovaných od zahraničného investora a cieľového subjektu v listinnej podobe alebo uložených v akejkoľvek elektronickej podobe. Kontrolóri sú takisto oprávnení na nevyhnutní čas zadržať originály dokladov a písomností alebo nosiče, na ktorých sú zaznamenané doklady, písomnosti, informácie alebo dôkazy vyžiadané ministerstvom, s cieľom vyhotoviť kópie alebo získať prístup k informáciám, ak ministerstvo nemôže počas výkonu kontroly na mieste, najmä z technických dôvodov, získať prístup k informáciám alebo vyhotoviť kópie podkladov alebo dokumentov. Posledným z oprávnení, ktoré zákon priznáva kontrolórom v rámci kontroly na mieste je oprávnenie vstupovať na pozemky, do dopravných prostriedkov, priestorov, prevádzkarní a do iných objektov, ak sa používajú aj na podnikanie alebo na vykonávanie hospodárskej činnosti zahraničného investora a cieľového subjektu. Je dôležité poukázať na to, že ide o oprávnenia, ktoré kontrolóri môžu uplatniť pri výkone kontroly na mieste. Nejde o povinnosti kontrolórov uplatňované pri každej kontrole. Je v záujme všetkých zúčastnených subjektov, aby sa kontrola realizovala úspešne pri čo najmenšom zásahu do práv kontrolovaných subjektov. Tzn. – napríklad originály dokladov a písomností sa nebudú zdržiavať vždy ale len v prípade, keď to bude opodstatnené – nevyhnutné pre vykonanie kontroly.

Na druhej strane, v § 34 ods. 5 zákona sú vymedzené povinnosti kontrolórov, ktoré musia byť dodržané pri výkone každej kontroly na mieste, a to povinnosť kontrolórov vopred oznámiť začatie a cieľ výkonu kontroly zahraničnému investorovi vrátane povinnosti zaslať predmetné oznámenie na vedomie cieľovému subjektu, povinnosť kontrolórov preukázať sa písomným poverením na výkon kontroly na mieste, a povinnosť kontrolórov umožniť na základe požiadavky zahraničného investora alebo cieľového subjektu nahliadnuť do preukazu totožnosti alebo služobného preukazu.

Výsledkom kontroly na mieste je

- ukončenie kontroly vyznačením záznamu v spise, ak počas kontroly na mieste neboli zistené nedostatky, alebo
- správa alebo čiastková správa, ak počas kontroly na mieste boli zistené nedostatky. V tom prípade sa primerane uplatní úprava obsiahnutá v § 33 ods. 4 až 11 zákona.

K § 35

Úprava obsiahnutá v § 35 zákona zohľadňuje možný vývoj situácie po vydaní rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície. Predpokladá sa možný vývoj situácie, v dôsledku ktorého sa uložené opatrenia na mitigovanie bezpečnostného rizika alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie mitigačných opatrení, môžu stať nepostačujúcimi alebo naopak, neprimerane prísny.

V nadväznosti na uvedené zákon rozlišuje medzi situáciami, kedy ministerstvo z úradnej moci

- začne konanie o zmene rozhodnutia, ak sa dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že mitigačné opatrenia alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení, sa stali nepostačujúcimi.
- môže začať konanie o zmene rozhodnutia, ak sa dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že mitigačné opatrenia alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení, stratili svoje opodstatnenie alebo sa stali neprimerane prísny.

V prípade konania z úradnej moci zákon ustanovuje právo zahraničného investora vyjadriť sa k dôvodom na začatie konania a predložiť príslušné dôkazy. Na uvedené ministerstvo poskytne zahraničnému investorovi primeranú lehotu, nie však kratšiu ako 15 dní. Dĺžka primeranej lehoty sa bude líšiť v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Zákonom ustanovená minimálna lehota na predloženie vyjadrenia a dôkazov zo strany zahraničného investora však musí byť rešpektovaná v každom prípade.

Zároveň, ministerstvo začne konanie o zmene rozhodnutia na základe odôvodnenej žiadosti zahraničného investora. Súčasťou žiadosti zahraničného investora musí byť popis skutočností nasvedčujúcich skutočnosti potrebu zmeny rozhodnutia podľa odseku 1 alebo 2. V súlade s § 61 písm. e) zákona, náležitosti žiadosti ustanovuje vyhláška ministerstva.

Ministerstvo ukončí konanie o zmene rozhodnutia, ak žiadosť o zmenu rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície neobsahuje všetky informácie a dôkazy nevyhnutné na posúdenie okolností uvedených v odseku 1 alebo odseku 2, alebo ak zo stanoviska ministerstva, stanovísk konzultujúcich orgánov, informácií od Policajného zboru a spravodajskej služby, a informácií zabezpečených v rámci súčinnosti podľa § 46 zákona, postupom podľa § 47 zákona alebo spoluprácou podľa § 48 zákona, vyplýva, že nie sú splnené predpoklady podľa odseku 1 alebo odseku 2 zákona na vydanie rozhodnutia o zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície. O ukončení konania ministerstvo informuje zahraničného investora, konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby. Uvedené sa vyznačí záznamom v spise bez vydania rozhodnutia vo veci samej. Proti rozhodnutiu o ukončení konania nemožno podať rozklad. O ukončení konania ministerstvo informuje zahraničného investora, konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

Ministerstvo vydá rozhodnutie, ktorým sa mení rozhodnutie o podmienenom povolení zahraničnej investície, ak sú výsledkom konania o zmene rozhodnutia zistenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 zákona. Zmena rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície sa týka výlučne časti mitigačných opatrení alebo časti povinností, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení.

Výsledkom konania o zmene rozhodnutia nemôže byť vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície, či vydanie rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

Na konanie o zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície sa primerane použijú ustanovenia § 19 a 20, § 22, § 25 až 27 zákona.

K § 36 až 39

Úprava správnych deliktov, priestupkov a sankcií svojim nastavením zohľadňuje dôležitosť predmetu úpravy zákona. Tak skutkové podstaty jednotlivých protiprávnych konaní, ktoré zákon rozoznáva, ako aj následky, ktoré zákon spája s ich spáchaním, odzrkadľujú dôležitosť záujmu, ktorý sa zákonom sleduje, a tým je ochrana bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Nedôvodne mierna úprava správnych deliktov, priestupkov a sankcií by bola slabinou zákona, nakoľko by nepredstavovala dostatočne veľkú výstrahu pre prípadného páchatel'a protiprávneho konania podľa tohto zákona.

V tejto súvislosti je potrebné vyzdvihnúť, že členské štáty Európskej únie, ktoré disponujú národnými mechanizmami preverovania v poslednom období sprísňujú svoje mechanizmy, a to aj prostredníctvom posilňovania monitorovacích kompetencií a sprísňovania sankcií. Slovenská právna úprava vníma tieto skutočnosti a reflektuje na ne.

Správneho deliktu podľa tohto zákona sa môže dopustiť výlučne zahraničný investor alebo cieľový subjekt. Správne delikty zahraničného investora sú v zákone upravené v § 36 až 39, pričom sú rozdelené do troch skupín podľa závažnosti. V § 39 zákona sú upravené správne delikty cieľového subjektu.

V prípade, ak sa preukáže, že zahraničný investor alebo cieľový subjekt sa dopustil správneho deliktu podľa § 36 až 39 zákona, ministerstvo je povinné uložiť páchatel'ovi správneho deliktu pokutu. Je dôležité zdôrazniť, že zákon upravuje maximálne výšky pokút za jednotlivé správne delikty, pričom ukládanie pokút v týchto maximálnych výškach nebude pravidlom. Podľa zákona sa výška pokuty odvíja od okolností konkrétneho prípadu, najmä závisí od závažnosti, spôsobu, času trvania a následkov protiprávneho konania. Pri stanovovaní výšky pokuty ministerstvo zohľadní aj iné relevantné skutočnosti, najmä opakovanie protiprávneho konania a odmietnutie spolupracovať s ministerstvom.

Ak ide o správne delikty zahraničného investora, zákon stanovuje hornú hranicu pokuty prostredníctvom viacerých kritérií. Takéto vymedzenie potvrdzuje aj prax členských štátov Európskej únie, ktoré majú mechanizmy preverovania zavedené dlhšiu dobu. S ohľadom na uvedené sa pri stanovení maximálnej hranice pokuty použije hodnota dotknutej zahraničnej investície alebo hodnota zodpovedajúca zákonom ustanovenému podielu na celkovom čistom obrate zahraničného investora na úrovni skupiny. Celkový obrat je generovaný nielen aktivitami zahraničného investora v Slovenskej republike ale celosvetovo na úrovni skupiny, do ktorej patrí. V prípade, ak nebude možné určiť žiadnu z menovaných hodnôt, maximálna výška pokuty je stanovená v závislosti od správneho deliktu v rozpätí 500 000 eur až 5 000 000 eur.

V prípade správnych deliktov cieľového subjektu podľa § 39 zákona, maximálna výška pokuty je stanovená pevnou sumou, v hodnote 250 000 eur.

Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu. Zahraničný investor, eventuálne cieľový subjekt je povinný uhradiť pokutu do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty, ak ministerstvo v predmetom rozhodnutí neurčí dlhšiu lehotu.

Za uhradenie pokuty zodpovedajú solidárne, t. j. spoločne a nerozdielne, zahraničný investor spolu s ktoroukoľvek osobou, ktorá je zahraničným investorom ovládaná alebo ho ovláda a s konečným užívateľom výhod zahraničného investora. Podľa § 39 ods. 3 zákona, v prípade správnych deliktov, ktorých sa dopustí cieľový subjekt je na uhradenie pokuty solidárne

zaviazaný cieľový subjekt spolu s ktoroukoľvek osobou, ktorá je cieľovým subjektom ovládaná alebo ho ovláda a s konečným užívateľom výhod cieľového subjektu. Uplatnením tohto prístupu sa sleduje záujem na zaplatení uloženej pokuty v plnej výške.

V § 36 zákona sú obsiahnuté nasledovné skutkové podstaty predstavujúce prvú skupinu správnych deliktov zahraničného investora:

- a) zahraničný investor po začatí preverovania zahraničnej investície neposkytne súčinnosť podľa § 27 ods. 5 zákona (t. j. zahraničný investor nepredloží formulár na preverenie v lehote podľa § 19 ods. 2 zákona, žiadosť o preverenie alebo formulár na preverenie nie je úplný alebo obsahuje nepravdivé informácie, zahraničný investor nepredloží včas doplňujúce informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona, alebo zahraničný investor predloží doplňujúce informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona, ktoré nie sú úplné alebo pravdivé), a tým sa sťaží ďalší priebeh konania o zahraničnej investícii,
- b) zahraničný investor poruší niektorú z povinností podľa § 30 ods. 1 a 2 zákona alebo § 31 ods. 1 a 2 zákona (t. j. povinnosť predloženia správy o uskutočnení zahraničnej investície, povinnosť predloženia monitorovacej správy a povinnosť zápisu v registri partnerov verejného sektora),
- c) zahraničný investor poruší niektorú z povinností podľa § 33 ods. 2 zákona a § 34 ods. 8 zákona (t. j. povinnosti súvisiace s výkonom kontroly) a tým sa sťaží výkon kontroly alebo zásadne ovplyvní výsledok kontroly,
- d) zahraničný investor poruší povinnosť podľa § 49 ods. 10 zákona (t. j. povinnosť doručiť informácie, podklady a vysvetlenia vyžiadané zo strany ministerstva v rámci plnenia povinností v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení) a tým sa sťaží spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Za správne delikty uvedené v § 36 zákona ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 1 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom na úrovni skupiny za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje neprímerané preťaženie v konaní, ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 500 000 eur.

V prípade správneho deliktu vymedzeného v § 36 ods. 1 písm. a) zákona, ak ide o konanie o uskutočnenej zahraničnej investícii a zahraničný investor nevykoná nápravu v primeranej lehote určenej ministerstvom, ministerstvo je povinné

- a) uložiť pokutu opakovane, za predpokladu, že je to potrebné pre zabezpečenie ďalšieho priebehu konania o zahraničnej investícii, alebo
- b) vydať rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície, a to za predpokladu negatívneho vplyvu zahraničnej investície.

V § 37 zákona je obsiahnutá druhá skupina správnych deliktov zahraničného investora. Ide o správne delikty, ktorých podstata spočíva v poskytnutí nepravdivých alebo neúplných informácií, podkladov alebo vysvetlení v konaní o zahraničnej investícii, v rámci kontroly alebo v súvislosti so spoluprácou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Súčasťou skutkovej podstaty tejto skupiny správnych deliktov je podmienka, že nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia predložené ministerstvu zásadne ovplyvnili výsledok konania o zahraničnej investícii, sťažili výkon kontroly alebo zásadne ovplyvnili výsledok kontroly podľa tohto zákona alebo sťažili spoluprácu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Za správne delikty podľa § 37 zákona ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 1,5 % celkového

čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom na úrovni skupiny za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje neprímerané preťaženie v konaní, ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 1 000 000 eur.

V prípade správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. a) zákona, ak ministerstvo uvedený správny delikt zistí až po ukončení konania o zahraničnej investícii, pričom poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov mohlo mať významný vplyv na posúdenie vplyvu zahraničnej investície, ministerstvo spolu s uložením pokuty zahraničnému investorovi nariadi obnovu konania podľa § 45 zákona.

V prípade správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. b) zákona, ak ministerstvo túto skutočnosť zistí až po ukončení kontroly, a poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov mohlo mať významný vplyv na výsledok kontroly, ministerstvo spolu s uložením pokuty zahraničnému investorovi uskutoční opakovanú kontrolu.

V § 38 zákona sú zoskupené správne delikty zahraničného investora, ktoré možno v rámci tohto zákona klasifikovať ako tie najzávažnejšie.

S ohľadom na závažnosť správnych deliktov podľa § 38 zákona ministerstvo môže uložiť vyššiu pokutu v porovnaní so správny deliktmi upravenými v § 36 a 37 zákona. Horná hranica pokuty ustanovená zákonom nemôže presiahnuť hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 2 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom na úrovni skupiny za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje neprímerané preťaženie v konaní, ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 5 000 000 eur.

Ak zahraničný investor uskutoční kritickú zahraničnú investíciu v rozpore s § 15 ods. 1 zákona, ministerstvo začne konanie z úradnej moci, a to bez ohľadu na trojročnú lehotu špecifikovanú pre začatie konania z úradnej moci.

Ak zahraničný investor poruší zákaz zahraničnej investície alebo povinnosť zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu, ministerstvo vyzve zahraničného investora na nápravu v súlade s rozhodnutím o zákaze zahraničnej investície. Ak zahraničný investor nevykoná nápravu v dodatočnej lehote určenej ministerstvom, ministerstvo podá návrh na vykonanie exekúcie formou verejnej dražby príslušného obchodného podielu, príslušného podniku alebo jeho časti, ktorých sa rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície týka (§ 43 ods. 3 a 4 zákona). V tomto prípade je nevyhnutné zdôrazniť, že k verejnej dražbe sa pristúpi až po tom, čo zahraničný investor poruší rozhodnutie ministerstva o zákaze zahraničnej investície a k náprave nepristúpi ani v dodatočnej lehote, pričom následok takéhoto protiprávneho konania je zahraničnému investorovi známy, nakoľko je jednoznačne a určito ustanovený zákonom. Zároveň je nutné uviesť, že prax ostatných členských štátov Európskej únie v oblasti preverovania zahraničných investícií potvrdzuje, že k zákazom zahraničných investícií v skutočnosti dochádza len v minimálnom počte. Ešte v menšom počte dochádza k porušeniu zákazu. K tomu vie v značnej miere prispieť primerane prísne nastavená úprava správnych deliktov.

Ak zahraničný investor poruší niektoré z mitigačných opatrení alebo niektorú z povinností uvedených v rozhodnutí o podmieňacom povolení zahraničnej investície, ministerstvo vyzve zahraničného investora na plnenie porušených opatrení alebo povinností a obnovenie stavu v súlade s rozhodnutím o podmieňacom povolení zahraničnej investície. Ak zahraničný investor v stanovenej lehote neodstráni porušenie, ministerstvo vydá rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície. Pre zaručenie ochrany legitímnych očakávaní zahraničného investora zákon ustanovuje lehotu, kedy ministerstvo je povinné vydať rozhodnutie o zákaze zahraničnej

investície. Ministerstvo je tak povinné urobiť do desiatich dní od uplynutia primeranej lehoty určenej ministerstvom na plnenie porušených opatrení a obnovenie stavu v súlade s rozhodnutím o podmienечnom povolení zahraničnej investície.

Ak zahraničný investor poruší povinnosť ustanoviť správcu v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, alebo ak zahraničný investor poruší povinnosť obmedzenia práv alebo zákazu výkonu práv podľa § 59 ods. 1 alebo ods. 2 zákona, ministerstvo vyzve zahraničného investora na nápravu. Ak zahraničný investor nevykoná nápravu v určenej lehote, ministerstvo uloží pokutu opakovane.

Podľa § 39 zákona sa správneho deliktu môže dopustiť aj cieľový subjekt. Cieľový subjekt sa dopustí správneho deliktu, ak

- a) po začatí preverovania zahraničnej investície neposkytne súčinnosť podľa § 27 ods. 5 zákona v spojitosti s § 27 ods. 3 písm. c) zákona (t. j. nepredloží včas doplňujúce informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona) a tým sťaží ďalší priebeh konania o zahraničnej investícii
- b) po začatí preverovania zahraničnej investície neposkytne súčinnosť podľa § 27 ods. 5 zákona v spojitosti s § 27 ods. 3 písm. d) zákona (t. j. predloží doplňujúce informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 27 ods. 2 zákona, avšak tieto sú neúplné alebo nepravdivé) a tým zásadne ovplyvní výsledok konania o zahraničnej investícii,
- c) poruší niektorú z povinností podľa § 33 ods. 2 zákona (t. j. povinnosť poskytnúť informácie a písomné a ústne vysvetlenia alebo predložiť potrebné doklady, písomnosti alebo iné dôkazy v rámci administratívnej kontroly) alebo porušenie niektorej z povinností podľa § 34 ods. 8 zákona v rámci kontroly na mieste) a tým sťaží výkon kontroly alebo zásadne ovplyvní výsledok kontroly,
- d) poskytne nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia pri výkone kontroly, a tým sťaží výkon kontroly alebo zásadne ovplyvní výsledok kontroly,
- e) poskytne ministerstvu nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 49 ods. 10 zákona (t. j. povinnosť včas doručiť informácie, podklady a vysvetlenia vyžiadané zo strany ministerstva v rámci plnenia povinností v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení) a tým sťaží spoluprácu podľa osobitného predpisu – nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Napriek skutočnosti, že cieľový subjekt nie je účastníkom konania o zahraničnej investícii, zákon mu priznáva osobitný status tzv. zúčastnenej osoby (§ 14 zákona). Poskytnutie súčinnosti zo strany cieľového subjektu v jednotlivých konaniach podľa tohto zákona môže byť kľúčové. S ohľadom na uvedené, v prípade správneho deliktu podľa § 39 zákona ministerstvo uloží cieľovému subjektu pokutu. Horná hranica pokuty je stanovená nižšie ako v prípade zahraničného investora, najviac vo výške 250 000 eur. Za účelom dosiahnutia dodatočného splnenia povinnosti uloženej rozhodnutím o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty zákon umožňuje opakované uloženie pokuty cieľovému subjektu.

Obdobne ako v prípade zahraničného investora, ktorý poskytne nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia v konaní o zahraničnej investícii, ak sa takéhoto konania dopustí cieľový subjekt a zásadne ovplyvní výsledok konania o zahraničnej investícii, ak ministerstvo uvedený správny delikt zistí až po ukončení konania o zahraničnej investícii, pričom poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov mohlo mať významný vplyv na posúdenie vplyvu zahraničnej investícii, ministerstvo spolu s uložením pokuty cieľovému subjektu nariadi obnovu konania podľa § 45 zákona.

Podobný princíp platí aj pri poskytnutí nepravdivých alebo neúplných informácií, podkladov alebo vysvetlení pri výkone kontroly, ak sa uvedeného dopustí cieľový subjekt, čo zásadne ovplyvní výsledok kontroly, ak ministerstvo uvedenú skutočnosť zistí až po ukončení kontroly,

pričom poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov mohlo mať významný vplyv na výsledok kontroly, ministerstvo spolu s uložením pokuty cieľovému subjektu nariadi opakovanú kontrolu.

K § 40

Pre zabezpečenie právnej istoty zahraničného investora a cieľového subjektu zákon ustanovuje lehotu na začatie konania o správnom delikte a uložení pokuty. Uvedené konanie ministerstvo začne v lehote jedného roka odo dňa, keď sa o porušení povinnosti dozvedelo. Ide o tzv. subjektívnu lehotu, pričom túto zároveň zákon dopĺňa ustanovením trojročnej objektívnej lehoty plynúcej odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.

O začatí konania o správnom delikte ministerstvo informuje zahraničného investora alebo cieľový subjekt, podľa toho, kto sa mal protiprávneho konania dopustiť. Ministerstvo zároveň poskytne zahraničnému investorovi, resp. cieľovému subjektu, primeranú lehotu na vyjadrenie a predloženie dôkazov. Zákon upravuje minimálnu dĺžku uvedenej lehoty na 15 dní od doručenia informácie o začatí konania.

Ministerstvo má povinnosť presne a úplne zistiť skutočný stav vecí a za tým účelom si obstará potrebné podklady pre rozhodnutie. Zákon explicitne ustanovuje, že rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje ministerstvo, pričom ministerstvo v tomto smere nie je viazané len návrhmi zahraničného investora, či cieľového subjektu. T. j. ministerstvo na základe vlastných úvah vedených v závislosti od okolností prípadu určí rozsah, v akom vykoná zisťovanie, a rozsah v akom obstará podklady, ako aj spôsob ich obstarania.

Zákon demonštratívny spôsobom menuje, čo sa považuje za podklad pre rozhodnutie v konaní o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty. Ide najmä o podania, návrhy a vyjadrenia zahraničného investora alebo cieľového subjektu, podľa toho, kto sa mal správneho deliktu dopustiť, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe ministerstvu z jeho úradnej činnosti. S ohľadom na oprávnenie ministerstva na prístup do informačných systémov verejnej správy (§ 46 zákona), zákon ustanovuje, že údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje sa nemusia preukazovať dokladmi. Pokiaľ ide o doklady vydané ministerstvom a obsah vlastných evidencií ministerstva, tie sa považujú za skutočnosti známe ministerstvu z úradnej činnosti, ktoré sa v konaní nemusia dokladovať.

Výsledkom konania o správnom delikte a uložení pokuty môže byť

- ukončenie konania o správnom delikte a uložení pokuty vykonaním záznamu v spise, ak v konaní o správnom delikte a uložení pokuty nebolo preukázané spáchanie správneho deliktu, alebo
- vydanie rozhodnutia o správnom delikte a uložení pokuty, ak v konaní o správnom delikte a uložení pokuty bolo preukázané spáchanie správneho deliktu.

K § 41 a 42

Rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty musí obsahovať zákonom ustanovené obligatórne náležitosti (§ 41 zákona), pričom rovnako ako ostatné rozhodnutia ministerstva podľa tohto zákona, aj rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty sa vyhotovuje v elektronickej podobe podľa zákona o e- Governmente a takisto je exekučným titulom.

Voči rozhodnutiu o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty sa môže zahraničný investor, eventuálne cieľový subjekt brániť podaním riadneho opravného prostriedku – rozkladu. Na podanie rozkladu zákon ustanovuje lehotu 15 dní od doručenia rozhodnutia o spáchaní

správneho reliktu a uložení pokuty zahraničnému investorovi, resp. cieľovému subjektu. Zmeškanie lehoty na podanie rozkladu nemožno odpustiť. Jedinou výnimkou je prípad, kedy k zmeškaniu lehoty došlo v dôsledku nesprávneho poučenia alebo chýbajúceho poučenia, a to za predpokladu, že k podaniu rozkladu došlo najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa doručenia dotknutého rozhodnutia.

Podaný rozklad možno vziať späť pokiaľ sa o ňom nerozhodlo. V prípade späťvzatia rozkladu však zákon vylučuje jeho opätovné podanie.

Ďalším špecifikom úpravy rozkladu je, že zákon explicitne vylučuje jeho odkladný účinok, t. j. aj v prípade podania rozkladu je zahraničný investor, eventuálne cieľový subjekt povinný plniť povinnosti uložené v napadnutom rozhodnutí o spáchaní správneho deliktu a uložení sankcie.

Napadnuté rozhodnutie sa preskúmava vždy v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie sa doplní, prípadne zistené vady sa odstránia. Ak sú pre to dôvody, napadnuté rozhodnutie sa zmení alebo zruší. V ostatných prípadoch sa rozklad zamietne a rozhodnutie potvrdí. Ak je to vhodnejšie, napríklad z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti, napadnuté rozhodnutie sa zruší a vec sa vráti na nové prejednanie a rozhodnutie. V rámci nového prejednávania a rozhodovania na prvom stupni je právny názor ministra uvedený v rozhodnutí o rozklade záväzný.

Rozhodnutie o rozklade robí minister na základe návrhu osobitnej (tzv. rozkladovej) komisie. Proti rozhodnutiu o rozklade nemožno podať rozklad.

Rozhodnutie ministerstva o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty je preskúmateľné súdom. Správnu žalobu na preskúmanie rozhodnutia môže podať zahraničný investor alebo cieľový subjekt, podľa toho, kto sa mal správneho deliktu dopustiť. Správna žaloba sa podáva na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, a to v lehote do 30 dní odo dňa doručenia dotknutého rozhodnutia.

Ak zahraničný investor alebo cieľový subjekt nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť mu uloženú rozhodnutím o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty, ktoré je vykonateľné, výkon rozhodnutia sa uskutoční; ustanovenia § 26 ods. 2 až 4 zákona sa použijú primerane.

Zákon stanovuje aj prípad, kedy ministerstvo môže upustiť od podania návrhu na vykonanie exekúcie. Konkrétne ide o správny delikt podľa § 36 ods. 1 písm. b) zákona, a to za predpokladu, že zahraničný investor v lehote splatnosti pokuty splní povinnosť, ktorej porušením spáchal správny delikt.

Ministerstvo podá návrh na vykonanie exekúcie formou verejnej dražby, ak zahraničný investor poruší zákaz zahraničnej investície alebo povinnosť zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu a zároveň zahraničný investor v určenej lehote nevykoná nápravu v súlade s výzvou ministerstva podľa § 38 ods. 6 zákona. Ministerstvo teda pristúpi k dražbe až po tom, čo zahraničný investor nepristúpi k náprave v určenej lehote. Výkon exekúcie formou verejnej dražby sa vzťahuje na príslušný obchodný podiel, príslušný podnik alebo jeho časť, ktorých sa rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície týka. Pre vylúčenie pochybností zákon explicitne uvádza, že z výťažku predaja sa uhradia náklady vynaložené na predaj tohto obchodného podielu, podniku alebo jeho časti, pokuta uložená za správny delikt podľa § 38 ods. 1 písm. b) zákona, ak ju zahraničný investor včas neuhradil a iné splatné a nezaplatené pohľadávky štátu, pričom zvyšná časť výťažku prislúcha zahraničnému investorovi. Vykonaním dražby teda v žiadnom prípade nedochádza k obohateniu sa zo strany štátu na úkor zahraničného investora.

K § 44

Predpokladá sa, že zahraničný investor môže byť fyzickou osobou. Vzhľadom na uvedené sa úprava v § 44 zákona venuje priestupkom zahraničného investora, ktorý je fyzickou osobou.

Pri porovnaní skutkových podstát správnych deliktov, ktorých sa môže dopustiť zahraničný investor, ktorý je právnickou osobou a skutkových podstát priestupkov, ktorých sa môže dopustiť zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou možno konštatovať, že zákon v tomto smere nerobí rozdiely. Zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou sa môže dopustiť rovnakého protiprávneho konania ako zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou a naopak. Rozdiel je výlučne v označení tohto protiprávneho konania. Zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou spácha priestupok, ak sa dopustí niektorého z protiprávnych konaní podľa § 36 ods. 1, § 37 ods. 1 a § 38 ods. 1 zákona.

Systematika § 44 zákona reflektuje na rozdelenie správnych deliktov zahraničného investora viditeľné v § 36 až 38 zákona do skupín podľa závažnosti.

V závislosti od závažnosti priestupku ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície. Ak nie je možné určiť hodnotu zahraničnej investície alebo jej určenie spôsobuje neprimerané preťaženie v konaní, podľa toho o aký priestupok ide ministerstvo uloží pokutu najviac v rozpätí 500 000 eur až 5 000 000 eur. Rovnako ako pri pokutách za správne delikty je nutné zdôrazniť, že uloženie pokuty v maximálnej prípustnej výške nie je pravidlom ale možnosťou. Pri ukladaní pokuty je ministerstvo vždy povinné prihliadať na jednotlivé okolnosti individuálneho prípadu protiprávneho konania. Je nevyhnutné, aby výška pokuty bola primeraná protiprávnemu konaniu, za ktoré sa ukladá, najmä musí zodpovedať závažnosti, spôsobu, času trvania a následkom daného protiprávneho konania. Okrem uvedených kritérií ministerstvo pri ukladaní pokuty prihliada aj na iné relevantné skutočnosti, najmä na opakovanie protiprávneho konania a odmietnutie spolupracovať s ministerstvom.

Zákon zároveň upravuje postup, ktorý sa uplatní v konaní vo veci priestupku a uloženia pokuty. V tejto súvislosti odkazuje na § 36 ods. 4 až 7 a § 40 až 43 zákona, ktoré sa uplatnia vždy a na § 36 ods. 8 a 9, § 37 ods. 5 a 6 a § 38 ods. 5 až 8 zákona, ktoré sa uplatnia podľa druhu priestupku.

K § 45

Obnovu konania možno nariadiť, ak zahraničný investor alebo cieľový subjekt poskytne ministerstvu nepravdivé informácie, podklady alebo vysvetlenia, čím sťažuje ďalší priebeh konania o zahraničnej investícii alebo zásadne ovplyvní výsledok konania o zahraničnej investícii, pričom ministerstvo túto skutočnosť zistí až po ukončení konania o zahraničnej investícii, a poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov malo významný vplyv na posúdenie vplyvu zahraničnej investície. Konkrétne ide o konanie zahraničného investora, resp. cieľového subjektu, ktoré naplnia skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. a) zákona, skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 39 ods. 1 písm. b) zákona a priestupku podľa § 44 ods. 2 zákona. Spáchanie menovaných správnych deliktov zákon trestá uložením pokuty. Uloženie samotnej pokuty by však nebolo postačujúce z pohľadu účelu zákona, preto zákon ustanovuje spáchanie uvedeného protiprávneho konania zahraničného investora, resp. cieľového subjektu ako dôvod obnovy konania.

Pre zaručenie právnej istoty zahraničného investora a cieľového subjektu zákon upravuje lehotu na začatie obnovy konania. V tejto súvislosti sa využíva kombinácia subjektívnej a objektívnej lehoty, konkrétne ministerstvo môže nariadiť obnovu konania

- do troch mesiacov odo dňa, kedy sa dozvedelo o protiprávnom konaní podľa § 37 ods. 1 písm. a) alebo § 44 ods. 2 zákona, a zároveň
- najneskôr do troch rokov od odoslania potvrdenia podľa § 18 ods. 5 alebo ods. 7 zákona alebo troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia podľa § 21 alebo § 22 zákona.

O obnove konania ministerstvo informuje zahraničného investora, cieľový subjekt, ako aj subjekty zapojené do preverovania zahraničnej investície, t. j. konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

Na obnovené konanie sa primerane použije postup podľa § 19 až 28 zákona, teda ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na preverovanie zahraničnej investície.

Zákon pre úplnosť špecifikuje, že vydaním nového rozhodnutia v rámci obnoveného konania sa ruší pôvodné rozhodnutie podľa § 21 a 22 zákona.

K § 46 a 47

Nevyhnutnou súčasťou oprávnení ministerstva pri plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení je oprávnenie požadovať súčinnosť od orgánov štátnej správy, ktoré nie sú uvedené v § 9 a 10 zákona, ako aj od subjektov územnej samosprávy a verejnoprávnych inštitúcií. Tomu zodpovedá zákonom ustanovená povinnosť súčinnosti daných orgánov a subjektov. Zákon však rešpektuje limity, resp. obmedzenia v zdieľaní informácií, ktoré sú utajovanými skutočnosťami podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj skutočnosť, že povinnosť súčinnosti v podobe zdieľania určitej informácie môže byť v rozpore so záujmom sledovaným v rámci iného procesu, prípadne so záujmom na nespístupnení informácie chránenej osobitným predpisom ustanovenou alebo uznanou povinnosťou mlčanlivosti. Uvedené prípady predstavujú výnimky z povinnosti súčinnosti, pričom je žiaduce, aby príslušný orgán, resp. subjekt pri ich uplatnení jednoznačne špecifikoval nie len zákonom ustanovený dôvod neposkytnutia súčinnosti ale aj konkrétnu situáciu, ktorá ho oprávňuje na využitie danej výnimky.

Pre vylúčenie pochybností § 46 ods. 4 zákona bližšie vymedzuje, čo sa rozumie pod súčinnosťou. Na účely tohto zákona sa súčinnosťou rozumie najmä bezplatné poskytnutie informácií, ktoré ministerstvo označí v žiadosti o súčinnosť, a iných informácií, ktoré môžu prispieť k posúdeniu rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície, kvalifikovaného podnetu podľa § 56 zákona, pripomienky členského štátu Európskej únie a stanoviska Európskej komisie, vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky alebo kontrole. Riadnou súčinnosťou zákon rozumie jej poskytnutie v lehote určenej ministerstvom.

Ďalšou nevyhnutnosťou pri plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení je oprávnenie ministerstva na prístup do informačných systémov verejnej správy podľa § 2 ods. 4 zákona č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Príkladom informačného systému je napr. register právnických osôb podľa § 7a ods. 2 zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V rozsahu potrebnom na plnenie úloh ustanovených týmto zákonom a nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení, má ministerstvo právo na bezplatný prístup do informačných systémov verejnej správy vrátane prípadov, kedy je ich prevádzka zverená iným právnickým alebo fyzickým osobám. Informácie vrátane osobných údajov sa poskytujú a sprístupňujú bez súhlasu dotknutej osoby a o ich poskytnutí a sprístupnení sa dotknuté osoby neinformujú. Orgány verejnej správy sú povinné žiadosti ministerstva o prístup do registrov vyhovieť.

Obdobne ako pri oprávnení ministerstva požadovať súčinnosť, aj v súvislosti s oprávnením ministerstva na prístup do informačných systémov verejnej správy, resp. zodpovedajúcou povinnosťou správcov systémov verejnej správy, zákon ustanovuje výnimky. Pod tieto spadajú informačné systémy verejnej správy, ktoré sa týkajú zabezpečenia obrany Slovenskej republiky, bezpečnosti Slovenskej republiky alebo ochrany utajovaných skutočností a citlivých

informácií, napríklad podľa § 3 ods. 16 a 17 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 96/2017 Z. z., či § 2 písm. k) zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov. Napriek tomu, že uvedená výnimka bráni prístupu ministerstva k predmetným systémom verejnej správy, automaticky nevyklučuje prípadné poskytnutie potrebnej informácie, ktorá sa v nich nachádza.

Orgán verejnej správy taktiež nevyhoví žiadosti ministerstva o prístup do systému verejnej správy v prípade, ak tomu bráni zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo obdobne ako pri povinnosti súčinnosti, záujem sledovaný v rámci iného procesu, prípadne záujem na neprístupnení informácie chránenej osobitným predpisom ustanovenou alebo uznanou povinnosťou mlčanlivosti.

Uplatnenie § 46 a 47 zákona ministerstvu umožní efektívne verifikovať informácie, ktoré predloží zahraničný investor v konaní o zahraničnej investícii, ako aj napríklad v konaní o zmene rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície, pri kontrole plnenia povinností podľa tohto zákona, či v rámci konania o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty. Rovnako je to v prípade informácií predložených zo strany cieľového subjektu alebo podávateľa kvalifikovaného podnetu. Zároveň, môže ísť o efektívny prostriedok pri predchádzaní obchádzania zákona.

K § 48

Ustanovenie upravuje oprávnenie ministerstva k medzinárodnej spolupráci.

Na základe tohto oprávnenia ministerstvo môže pri plnení úloh podľa tohto zákona alebo podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení spolupracovať so štátnymi orgánmi inej krajiny. Rozsah tejto spolupráce je obmedzený prostredníctvom účelu, na ktorého dosiahnutie ministerstvo môže oprávnenie na medzinárodnú spoluprácu využiť. Tým je verifikácia informácií poskytnutých zahraničným investorom a cieľovým subjektom, ako aj overenie plnenia mitigačných opatrení uložených v rozhodnutí o podmieňanom povolení zahraničnej investície.

Ministerstvo môže svoje oprávnenie k medzinárodnej spolupráci implementovať v rámci všetkých postupov podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Nejde teda len o konanie o zahraničnej investícii ale napríklad aj o administratívnu kontrolu či konanie o správnom delikte a uložení pokuty.

Podľa § 48 zákona je ministerstvo oprávnené spolupracovať s niektorým z členských štátov Európskej únie (mimo rámca stanoveného nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení), ako aj so štátom so statusom tretej krajiny. Zároveň, vzhľadom na prepojenosť svetových ekonomík, nie je vylúčené, že ministerstvo v závislosti od konkrétneho prípadu využije svoje oprávnenie k medzinárodnej spolupráci na spoluprácu s viacerými štátmi súčasne. V tomto smere zákon neustanovuje žiadne limity.

K § 49

Súčasťou zákona o preverovaní zahraničných investícií je úprava niektorých otázok týkajúcich sa spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Ustanovenie § 49 zákona sa zameriava na úpravu procesov, resp. spolupráce na vnútroštátnej úrovni, ktorá je predpokladom úplného (vyčerpávajúceho) využitia všetkých oprávnení, ktoré Slovenskej republike vyplývajú z nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Je dôležité poukázať na skutočnosť, že spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa vzťahuje výlučne na priame zahraničné investície definované v čl. 2 nariadenia (EÚ)

v platnom znení, t. j. ide o užšiu definíciu v porovnaní s definíciou zahraničnej investície ustanovenú v § 2 zákona.

Odsek 10 reflektuje na čl. 9 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, a to tým, že ustanovuje oprávnenie ministerstva vyžiadať si od zahraničného investora a cieľového subjektu akékoľvek informácie, podklady a vysvetlenia potrebné pre plnenie povinností podľa daného nariadenia. Uvedenému oprávneniu zodpovedá zákonom ustanovená povinnosť zahraničného investora a cieľového subjektu doručiť vyžiadané informácie, podklady a vysvetlenia do 15 dní od doručenia žiadosti ministerstva. Porušenie tejto povinnosti zo strany zahraničného investora, či cieľového subjektu je správnym deliktom, eventuálne priestupkom ak je páchatelom protiprávneho konania fyzická osoba (viď dôvodová správa k § 36, 37 a 44 zákona).

Oprávnenie ministerstva na vyžiadanie informácií, podkladov a vysvetlení podľa odseku 10 a tomu zodpovedajúca povinnosť zahraničného investora, či cieľového subjektu poskytnúť požadované informácie, podklady a vysvetlenia v zákonom ustanovenej lehote sa vzťahuje na všetky priame zahraničné investície na Slovensku, t. j. daná úprava sa neobmedzuje len na preverované priame zahraničné investície ale týka sa všetkých priamych zahraničných investícií bez rozdielu.

K § 50

Spis založený a vedený pri vykonávaní pôsobnosti podľa tohto zákona v súvislosti s konkrétnou zahraničnou investíciou alebo priamou zahraničnou investíciou podľa § 49 zákona sa označuje ako bezpečnostný.

Ustanovenia § 50 zákona upravujú špecifiká vedenia bezpečnostného spisu pri zohľadnení charakteru spracovávaných informácií a bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky, členských štátov Európskej únie, či Európskej únie ako takej, ktorých sa vedený spis dotýka. V tejto súvislosti zákon explicitne uvádza, že informácie obsiahnuté v bezpečnostnom spise súvisia s ochranou utajovaných skutočností a nevzťahujú sa na ne ustanovenia zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Informácie, ktoré sú súčasťou bezpečnostného spisu možno použiť iba na plnenie úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Okrem uvedeného, s výnimkou informácií poskytnutých Policajným zborom alebo niektorou zo spravodajských služieb a informácií poskytnutých Európskou komisiou alebo niektorým z členských štátov Európskej únie v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, informácie obsiahnuté v bezpečnostnom spise možno použiť aj na účely ustanovené osobitnými predpismi, napríklad na účely vykonania bezpečnostnej previerky realizovanej Národným bezpečnostným úradom v súlade s § 19 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Informácie a podnety od Policajného zboru a spravodajských služieb môže ministerstvo ďalej zdieľať konzultujúcim orgánom, členským štátom Európskej únie a Európskej komisii v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, iba na základe predchádzajúceho písomného súhlasu Policajného zboru alebo spravodajskej služby.

V záujme ochrany spracovávaných informácií a ich zdrojov, podľa pripravovaného štatútu expertnej skupiny budú všetky stanoviská ministerstva a konzultujúcich orgánov, ako aj informácie od Policajného zboru a spravodajských služieb klasifikované minimálne so stupňom utajenia vyhradené, pričom stupeň utajenia určí pôvodca vydaného stanoviska alebo poskytnutej informácie samostatne. Podania zahraničného investora a cieľového subjektu nie sú utajovanými dokumentmi. Rovnako nie je utajovaným dokumentom rozhodnutie vydané podľa tohto zákona, a to s ohľadom na skutočnosť, že adresátom rozhodnutia je zahraničný investor, eventuálne v prípade rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu a uložení pokuty ním

môže byť aj cieľový subjekt. Podľa § 52 ods. 2 zákona sa informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku dohľadu nesprístupňujú podľa zákona o slobode informácií, t. j. nesprístupňujú sa informácie o rozhodnutiach ministerstva podľa tohto zákona, či už ide o rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia vo forme záznamu v spise, ako ani informácie o uplatnení postupu podľa § 18 ods. 5 alebo ods. 6 zákona, či postupu podľa § 24 ods. 1 alebo ods. 2 zákona.

Obmedzenie prístupu k informáciám prispeje k ochrane spolupráce medzi všetkými zúčastnenými subjektmi, najmä však spolupráce zo strany Policajného zboru a spravodajských služieb, t. j. zvýši sa ochrana zdrojov informácií získaných v rámci danej spolupráce a prostriedkov použitých na ich získanie, a predíde sa tak odhaleniu totožnosti príslušníkov a osôb konajúcich v prospech polície alebo spravodajských služieb, ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ako aj ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

Napriek tomu, zákon rešpektuje špecifické postavenie zahraničného investora a cieľového subjektu, ktorým priznáva právo nahliadnuť do bezpečnostného spisu, robiť si z neho výpisy a odpisy a dostať z neho kópie alebo informácie. Uvedené sa však nevzťahuje na

- a) zápisnicu o hlasovaní,
- b) informácie a podklady poskytnuté Policajným zborom alebo spravodajskými službami,
- c) informácie a podklady získané v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii podľa § 49 zákona.

V prípade uplatnenia menovaných práv zahraničného investora alebo cieľového subjektu má ministerstvo povinnosť vykonať všetky potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu ochrany utajovaných skutočností alebo iných informácií chránených osobitnými predpismi, bankového tajomstva, daňového tajomstva, obchodného tajomstva, alebo k porušeniu ochrany inej informácie, ktorú zahraničný investor alebo cieľový subjekt označí za dôvernú informáciu, ktorá je dostupná len obmedzenému okruhu osôb a jej sprístupnením by mohlo dôjsť k ujme na právom chránených záujmoch osoby, ktorá ju poskytla alebo inej osoby alebo aby sa neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti.

Právo nahliadnuť do bezpečnostného spisu má taktiež verejný ochranca práv pri výkone svojej pôsobnosti. Predchádzajúci odsek sa rovnako uplatní aj v tomto prípade.

K § 51

Osobám, ktoré sa podieľajú na plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa ustanovuje povinnosť mlčanlivosti.

Povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje na všetky skutočnosti, o ktorých sa osoby podieľajúce sa na plnení úloh podľa tohto zákona alebo podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení dozvedeli. Môže ísť o informácie, ktoré sa dané osoby dozvedeli v konaní o zahraničnej investícii, ale aj o informácie, s ktorými sa oboznámili mimo tohto konania, napr. v konaní o správnom delikte a uložení pokuty, pri kontrole, či pri posudzovaní notifikácie členského štátu Európskej únie podľa čl. 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení a pod.

Nositeľom povinnosti mlčanlivosti sú v prvom rade zamestnanci ministerstva, konzultujúcich orgánov, ministerstva financií, a príslušníci Policajného zboru či spravodajských služieb. Osoby, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti však nemusia byť výlučne osobami v služobnom pomere v orgánoch štátnej správy podieľajúcimi sa na implementácii tohto zákona alebo nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ale ide aj o osoby, ktoré sa na plnení úloh podľa tohto zákona podieľajú nepriamo - napríklad môže ísť aj o osobu pôsobiacu na subjekte územnej samosprávy, ktorá poskytla ministerstvu súčinnosť podľa § 46 zákona.

Zákon explicitne uvádza, že povinnosť mlčanlivosti nezaniká spolu so skončením služobného alebo obdobného vzťahu ale trvá aj po jeho skončení.

Porušením povinnosti mlčanlivosti nie je poskytnutie informácie taxatívne vymedzeným subjektom, a to

- a) súdu,
- b) orgánu činnému v trestnom konaní na účely trestného konania,
- c) službe kriminálnej polície Policajného zboru a službe finančnej polície Policajného zboru na plnenie ich úloh,
- d) prokuratúre na plnenie jej úloh,
- e) ústrednému orgánu štátnej správy, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh ustanovených zákonom, a to výlučne v rozsahu informácie o začatí konania o zahraničnej investícii a informácie o výsledku konania o zahraničnej investícii.

Pod písmenom e) sa rozumie nie len postúpenie informácie inému ústrednému orgánu štátnej správy ale aj v rámci ministerstva samotného, ak je to nevyhnutné na plnenie zákonom ustanovených úloh. V oboch prípadoch je nutné rešpektovať zákonom ustanovený rozsah postupovanej informácie, t. j. zdieľa sa iba informácia o začatí, prípadne informácia o výsledku konania o zahraničnej investícii, avšak bez bližších detailov a pri rešpektovaní limitov podľa § 50 zákona.

K § 52

Na postupy podľa tohto zákona sa neaplikuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Tieto postupy a ich hlavné inštitúty sú preto upravené priamo v zákone o preverovaní zahraničných investícií.

V odseku 2 zákon explicitne uvádza, že informácie získané alebo vytvorené pri plnení úloh podľa tohto zákona sa považujú za výkon dohľadu nad zahraničnými investíciami. Dohľadom sa nerozumie len samotné konanie o zahraničnej investícii, ale aj úkony a postupy, ktoré konaniu o zahraničnej investícii nevyhnutne predchádzajú, ktoré sú, resp. môžu byť v súbehu s ním, a zároveň tie, ktoré po konaní o zahraničnej investícii podľa zákona nasledujú, nakoľko sú neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu dohľadu nad zahraničnými investíciami v Slovenskej republike. Pod výkon dohľadu preto patria aj informácie získané alebo vytvorené pri plnení úloh podľa tohto zákona v súvislosti s konaním o zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície, výkonom rozhodnutia podľa § 26 alebo § 43 zákona, kontrolou, konaním o správnych deliktoch, ako aj spolupráca na národnej a medzinárodnej úrovni (§ 48 zákona).

Všetky informácie spadajúce do vyššie špecifikovaného okruhu informácií sú vylúčené zo sprístupňovania verejnosti podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Zároveň, zákon v odseku 2 explicitne uvádza, že sprístupnenie informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku v rámci dohľadu sa zakazuje.

Požiadavka na ochranu daných informácií vyplynula predovšetkým zo zamerania pôsobnosti vykonávanej podľa tohto zákona, z cieľa, ktorý sa zákonom sleduje a z povahy spracovávaných informácií, ktoré súvisia s bezpečnostnými záujmami Slovenskej republiky a Európskej únie.

Ustanovenie § 52 ods. 2 zákona nevyklučuje povinnosť ministerstva obmedziť sprístupnenie informácie, ktorá nebola získaná alebo vytvorená v rámci dohľadu, z iných dôvodov, ktoré rozoznáva § 8 až 11 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Môže ísť najmä o utajované skutočnosti, obchodné tajomstvo, alebo informácie, ktorých sprístupnenie by bolo v rozpore s právne záväznými aktmi Európskej únie. Posledný príklad reflektuje na informácie, ktoré sú získané alebo vytvorené v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii (§ 49 zákona). Podľa článku 10 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, sa informácie získané ako výsledok uplatňovania tohto nariadenia používajú len na účely, pre ktoré boli vyžiadané.

Obmedzenie prístupu k informáciám okrem iného prispeje k ochrane spolupráce medzi všetkými zúčastnenými subjektmi, najmä však spolupráce zo strany Policajného zboru a spravodajských služieb, t. j. zvýši sa ochrana zdrojov informácií získaných v rámci danej spolupráce a prostriedkov použitých na ich získanie, a predíde sa tak odhaleniu totožnosti príslušníkov a osôb konajúcich v prospech Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ako aj ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

Zároveň, obmedzením prístupu k informáciám sa nepriamo zabezpečí ochrana pred prípadnými negatívnymi vplyvmi zverejnenia informácie o posudzovaní rizika negatívneho vplyvu alebo informácie o preverovaní (a súvisiacich informácií) na obchodnú činnosť zahraničného investora a cieľového subjektu. Obmedzením prístupu k informáciám týkajúcim sa kvalifikovaného podnetu podľa § 56 zákona sa okrem iného zabezpečí ochrana podávateľa podnetu pred dopadom zverejnenia informácie o využití tohto inštitútu na jeho osobu, či naopak, v prípade nedôvodnosti kvalifikovaného podnetu, sa zabezpečí ochrana zahraničného investora a cieľového subjektu pred negatívnym vplyvom nedôvodného podania na ich obchodnú činnosť, dobré meno, atď.

K § 53

Zákon vyžaduje, aby boli všetky podania robené v štátnom jazyku Slovenskej republiky. Na podania v inom ako štátnom jazyku sa neprihliada. Nevyhnutnou výnimkou z tohto pravidla sú podania doručené v rámci medzinárodnej spolupráce podľa § 48 zákona a podania doručené v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii podľa § 49 zákona.

Zákon ďalej upravuje spôsob, akým sa podanie realizuje. Kým podanie, ktoré neobsahuje utajované skutočnosti, sa spravidla podáva na ministerstvo formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente, podanie, ktoré obsahuje utajované skutočnosti, sa realizuje v súlade so zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pre podania obsahujúce utajované skutočnosti sa neustanovuje osobitná úprava, nakoľko by išlo o duplicitu bez akejkoľvek pridanej hodnoty.

V zákone je zohľadnené, že nie všetky osoby sú povinné mať zriadenú elektronickú schránku. Ak podanie podľa tohto zákona robí osoba, ktorá nemá zriadenú elektronickú schránku a nemá povinnosť ju mať zriadenú, podanie môže urobiť v listinnej podobe. Osoba, ktorá má povinnosť mať zriadenú elektronickú schránku je oprávnená a zároveň povinná urobiť podanie podľa tohto zákona výlučne formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente (s výnimkou odseku 2).

V súvislosti s podaním realizovaným formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente avšak bez autorizácie, zákon ponecháva priestor pre nápravu. Takéto podanie je nutné doplniť v elektronickej podobe s autorizáciou podľa zákona o e-Governmente, a to v dodatočnej lehote piatich dní od jeho odoslania ministerstvu. Zákon výslovne uvádza, že na dodatočné doplnenie podania sa nevyzýva. V prípade, ak neautorizované elektronické podanie nie je včas doplnené v listinnej podobe alebo elektronickej podobe s chýbajúcou autorizáciou, neprihliada sa naň. Na takéto podanie sa hľadí, akoby nebolo urobené.

Zákon explicitne neupravuje, kedy sa podanie formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente považuje za urobené. Podľa § 25 zákona o e-Governmente a ustálenej rozhodovacej praxe súdov však týmto momentom je okamih odoslania podania do elektronickej schránky ministerstva.

Ak má konkrétne podanie podľa tohto zákona ustanovenú formu, predmetné podanie možno urobiť výlučne v tejto forme. Na podanie, ktoré nie je urobené vo forme ustanovenej zákonom alebo vykonávacím právnym predpisom, ministerstvo nemusí prihliadať. Ministerstvo je povinné upovedomiť osobu, ktorá podanie urobila o tom, že sa na jej podanie neprihliada.

Zahraničný investor a cieľový subjekt sú oprávnení v podaní označiť informácie alebo podklady, ktoré považujú za chránené informácie. S ohľadom na § 50 ods. 6 zákona sa za chránené informácie považuje najmä bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, obchodné tajomstvo, alebo iná informácia, ktorú zahraničný investor alebo cieľový subjekt označí za dôvernú, ktorá je dostupná len obmedzenému okruhu osôb a jej sprístupnením by mohlo dôjsť k vážnej ujme na právom chránených záujmoch osoby, ktorá ju poskytla alebo inej osoby alebo aby sa neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti. Pri uplatnení tohto práva zahraničný investor alebo cieľový subjekt predloží písomné odôvodnenie a dotknuté informácie, či podklady predloží aj v takom znení, ktoré neobsahuje chránené informácie.

K § 54

Ustanovenie upravuje doručovanie písomností pri výkone pôsobnosti podľa tohto zákona.

V rámci úpravy doručovania zákon počíta s tým, že konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru, spravodajským službám, členským štátom Európskej únie a Európskej komisii, bude ministerstvo doručovať aj písomnosti, ktoré obsahujú utajované skutočnosti. Doručovanie písomností obsahujúcich utajované skutočnosti sa riadi úpravou obsiahnutou v osobitnom predpise, ktorým je zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zohľadnením trendov nastavených zákonom o e-Governmente, ministerstvo doručuje písomnosti, ktoré neobsahujú utajované skutočnosti, do elektronickej schránky adresáta.

Ak adresát písomnosti nemá zriadenú elektronicкую schránku a zároveň nemá zákonnú povinnosť mať elektronicкую schránku zriadenú, ministerstvo doručuje písomnosti podľa tohto zákona do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Pre úplnosť zákon upravuje situáciu, kedy zahraničný investor alebo cieľový subjekt bezdôvodne odmietne prijať písomnosť. Daná písomnosť sa považuje za doručенú dňom, kedy zahraničný investor alebo cieľový subjekt odoprel jej prijatie.

Za účelom zabezpečenia plynulosti posúdenia rizika negatívneho vplyvu, preverovania zahraničnej investície, ako aj iných postupov upravených zákonom, zákon venuje pozornosť aj situácii, kedy je doručovanie zahraničnému investorovi spojené s ťažkosťami alebo s pried'ahmi alebo ak ide o zahraničného investora so sídlom v zahraničí a zahraničný investor nie je zastúpený advokátom alebo iným zvoleným zástupcom. V daných prípadoch je ministerstvo oprávnené uložiť zahraničnému investorovi, aby si na prijímanie písomností zvolil zástupcu, ktorému možno písomnosti doručovať bez ťažkostí a pried'ahov, na čo ministerstvo určí primeranú lehotu, nie kratšiu ako 15 dní. Ak si zahraničný investor zástupcu nezvolí v určenej lehote, ministerstvo mu doručuje písomnosti uložením v spise.

K § 55

Zákon v § 52 ods. 1 ustanovuje, že na postup podľa tohto zákona sa nevzťahuje správny poriadok. Z tohto dôvodu bolo nevyhnutnosťou do zákona zakomponovať úpravu lehôt.

Do lehoty ustanovenej týmto zákonom alebo určenej ministerstvom sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehoty určené podľa mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak taký deň v mesiaci nie je, končí sa lehota

posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň.

Ustanovenie neobsahuje úpravu lehôt určených podľa týždňov, nakoľko zákon s takýmito lehotami nepočíta.

V pochybnostiach o zachovaní lehoty sa táto považuje za zachovanú, kým sa nepreukáže opak.

Ministerstvo zo závažných dôvodov odpustí zmeškanie lehoty, ak o to zahraničný investor alebo cieľový subjekt požiada do desiatich dní odo dňa, kedy pominula príčina zmeškania. Podmienkou je, že zahraničný investor v tej istej lehote urobí zmeškaný úkon. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť, ak odo dňa, keď sa mal úkon urobiť, uplynul jeden mesiac.

Proti rozhodnutiu o žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty nemožno podať rozklad.

K § 56

Predkladateľ vníma výhody plynúce z primeranej obozretnosti tretích strán a v tejto súvislosti zakotvuje oprávnenie každého podať kvalifikovaný podnet.

Podľa zákona sa na dôvodné kvalifikované podnety prihliada pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície, pri posudzovaní začatia konania z úradnej moci, pri preverovaní zahraničnej investície, pri kontrole a pri zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície.

Predpokladom prihliadnutia na takýto podnet sú dve podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a to

- musí ísť o kvalifikovaný podnet podľa § 56 zákona, t. j. podnet musí byť podaný na ministerstvo elektronicky a musí obsahovať zákonom ustanovené obsahové náležitosti podania,
- podnet musí byť vyhodnotený ako dôvodný.

Ministerstvo je oprávnené konzultovať dôvodnosť kvalifikovaného podnetu s konzultujúcimi orgánmi.

Kvalifikované podnety ministerstvo zasiela aj Policajnému zboru a spravodajským službám, ktoré sú oprávnené poskytnúť ministerstvu informácie potrebné pre vyhodnotenie ich dôvodnosti.

Na nedôvodný kvalifikovaný podnet a na podanie, ktoré nie je kvalifikovaným podnetom, sa neprihliada. O tejto skutočnosti ministerstvo podávateľa kvalifikovaného podnetu informuje.

K § 57

V tomto ustanovení sú definované povinné náležitosti zápisnice, ktorú spíše ministerstvo o konzultácii podľa tohto zákona alebo jej časti, ak sa uskutoční ústnou formou.

Zo zápisnice musí byť najmä zrejmé kto, kde a kedy sa konzultácie zúčastnil, predmet konzultácie, priebeh konzultácie a výsledok. Zápisnica obsahuje taktiež výrok a výsledok hlasovania, ak súčasťou konzultácie je hlasovanie.

Zápisnicu podpisujú po prečítaní všetky osoby, ktoré sa konzultácie alebo jej časti zúčastnili, a zápisnicu o hlasovaní všetky osoby, ktoré sa zúčastnili hlasovania. V prípade, ak niektorá zo zúčastnených osôb odoprie podpísať zápisnicu, v zápisnici sa zaznamenajú aj dôvody tohto odopretia a námietky proti obsahu zápisnice.

K § 58

Ustanovenia sa venujú podrobnej úprave inštitútu správcu. Upravená je najmä samotná činnosť správcu, kritériá pre výkon činnosti správcu, a postavenie správcu vrátane povinností pri výkone dohľadu.

Za správca sa podľa zákona považuje nezávislá tretia strana, ktorá napomáha ministerstvu vykonávať dohľad nad plnením rozhodnutia o podmieňnom povolení zahraničnej investície, či rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. V prípade prvej skupiny rozhodnutí môže povinnosť zahraničného investora ustanoviť správca predstavovať jedno z mitigačných opatrení uložených v samotnom rozhodnutí o podmieňnom povolení zahraničnej investície (§ 22 ods. 3 zákona). Pokiaľ ide o druhú skupinu rozhodnutí, ministerstvo uloží zahraničnému investorovi povinnosť ustanoviť správca, ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii (§ 23 ods. 4 písm. c) zákona). V oboch prípadoch, ministerstvo spolu s uložením povinnosti ustanoviť správca v rozhodnutí o podmieňnom povolení zahraničnej investície, prípadne v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, zároveň určí rozsah v akom správca vykoná dohľad, spôsob výkonu dohľadu a kritériá týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu.

Voľba správcu je ponechaná na zahraničného investora. Zahraničný investor však pri svojom výbere nemá voľnú ruku ale je povinný rešpektovať základné kritériá (vzťahujúce sa na osobu správcu) ustanovené zákonom (v odseku 6, resp. v odseku 10), ako aj osobitné kritériá týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu určené v rozhodnutí o podmieňnom povolení zahraničnej investície, resp. v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. Správca, ktorého si zahraničný investor vyberie, nevyhnutne podlieha schváleniu zo strany ministerstva. Ministerstvo vybraného správcu neschváli, ak nespĺňa kritériá ustanovené zákonom alebo osobitné kritériá týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu určené v rozhodnutí o podmieňnom povolení zahraničnej investície, prípadne v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. O schválení vybraného správcu alebo dôvodoch jeho neschválenia ministerstvo informuje zahraničného investora do desiatich dní od doručenia písomného oznámenia osoby vybraného správcu zahraničným investorom.

Základné požiadavky, ktoré zákon kladie na osobu správcu, sú uvedené v odseku 6. Ide o taxatívny výpočet kritérií, ktoré zabezpečujú určitý stupeň kvality vybraného správcu a ním vykonávaného dohľadu. Podľa predmetného ustanovenia môže byť správcom výlučne fyzická osoba, ktorá kumulatívne spĺňa všetky ustanovené požiadavky, a to konkrétne fyzická osoba, ktorá je

- a) občanom Slovenskej republiky alebo iného členského štátu Európskej únie, spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu,
- b) bezúhonná,
- c) dôveryhodná a
- d) odborne spôsobilá.

Požiadavku na bezúhonnosť, dôveryhodnosť a odbornú spôsobilosť zákon vysvetľuje, resp. vymedzuje v odsekoch 7 až 9.

Zákon umožňuje, aby správcom bola aj právnická osoba. V tom prípade je nevyhnutné, aby základné požiadavky kladené na správca - fyzickú osobu spĺňal zamestnanec predmetnej právnickej osoby, pričom dohľad nad plnením rozhodnutia o podmieňnom povolení zahraničnej investície, či rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, sa realizuje výlučne prostredníctvom tohto zamestnanca.

Obdobne ako osoby podieľajúce sa na plnení úloh podľa tohto zákona aj správca je viazaný povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej činnosti. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa vzťahuje aj na osoby, ktoré správca poverí vykonaním jednotlivých úkonov činnosti správcu. Pokiaľ ide o trvanie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, táto nie je ohraničená vykonávaním dohľadu nad plnením konkrétneho rozhodnutia o podmieňnom povolení zahraničnej investície, resp. rozhodnutia o zákaze uskutočnenej investície, ale trvá aj po skončení výkonu tejto činnosti.

Za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa nepovažuje poskytnutie informácie taxatívne vymedzenému okruhu subjektov, a to ministerstvu, súdu, orgánu činnému v trestnom konaní na účely trestného konania, a služby kriminálnej polície Policajného zboru, služby finančnej polície Policajného zboru a prokuratúre na plnenie ich úloh ustanovených osobitnými predpismi.

Porušenie povinnosti správcu zachovávať mlčanlivosť ustanovenú týmto zákonom zákon označuje ako protiprávne konanie, za ktoré ministerstvo uloží správcovi pokutu, a to až do výšky 5 000 eur. Ďalším a posledným protiprávnym konaním, ktoré zákon rozoznáva v súvislosti s vykonávaním činnosti správcu a ktoré rovnako trestá uložením pokuty do výšky 5 000 eur, je úmyselné poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov ministerstvu, ak uvedené konanie správcu zásadne ovplyvní výkon dohľadu nad plnením rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície, resp. rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície.

V § 58 sa nenachádza osobitná úprava špecifik týkajúcich sa

- pokuty za protiprávne konanie správcu,
- rozhodnutia o protiprávnom konaní správcu a uložení pokuty vrátane právoplatnosti, vykonateľnosti a preskúmania predmetného rozhodnutia,
- núteného výkonu rozhodnutia o protiprávnom konaní správcu a uložení pokuty, ako ani
- priebehu konania o protiprávnom konaní správcu a uložení pokuty,

ale odsek 15 v tejto súvislosti odkazuje na použitie § 36 ods. 5 až 7, § 42 a § 43 ods. 1 zákona a primerané použitie § 40 a 41 zákona.

Ak sa správca dopustí protiprávneho konania podľa tohto zákona a za toto protiprávne konanie mu bola právoplatne uložená pokuta, má sa za to, že prestal spĺňať podmienku dôveryhodnosti v zmysle jej vymedzenia v odseku 8 a zahraničnému investorovi vzniká povinnosť vybrať si nového správcu. Zahraničný investor má povinnosť vybrať si nového správcu aj v prípade, ak správca zomrie alebo v prípade právnickej osoby, ak táto zanikne bez nástupcu. Ďalej ide o prípady, kedy správca prestane spĺňať ktorékoľvek iné z kritérií podľa odseku 6, ak ide o fyzickú osobu alebo odseku 10, ak ide o právnickú osobu, a prípady, kedy správca prestane vykonávať činnosť podľa tohto zákona, najmä na základe dohody alebo na základe jednostranného právneho úkonu správcu alebo zahraničného investora. Logicky zahraničný investor musí vybrať nového správcu aj vtedy, ak ministerstvo neschválilo skôr vybraného a oznámeného správcu.

Dôležitým aspektom je, že správca pri výkone svojej činnosti postupuje v úzkej súčinnosti s ministerstvom. Zákon v tejto súvislosti ustanovuje povinnosť správcu priebežne informovať ministerstvo o výsledkoch svojej činnosti a bezodkladne ministerstvu oznámiť prípadné zistenie porušenia rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície. Uvedené vyplýva z podstaty činnosti správcu.

Odmenu správcu a náklady, ktoré správcovi vzniknú pri vykonávaní dohľadu, hradí zahraničný investor. Výška odmeny správcu preto podlieha dohode medzi správcom a zahraničným investorom. Ministerstvo do uvedenej dohody žiadnym spôsobom nevstupuje.

K § 59

Zákon rozoznáva dva prípady obmedzenia alebo zákazu výkonu práv, ktoré zahraničný investor nadobudol v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície.

V prvom prípade, ministerstvo môže obmedziť alebo zakázať výkon práv nadobudnutých v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície. Pôjde však o obmedzenie alebo zákaz výkonu práv v nevyhnutnom rozsahu, t. j. v takom rozsahu, ktorý je nevyhnutný na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku Európskej únie. V danom prípade

sa obmedzenie alebo zákaz výkonu práv uplatňuje odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície do času zvrátenia zahraničnej investície, t. j. do obnovenia stavu, ktorý existoval pred uskutočnením zahraničnej investície alebo navodenia stavu, kedy investícia ďalej nenapĺňa definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona. Je nutné zdôrazniť, že k obmedzeniu alebo zákazu výkonu práv, ktoré zahraničný investor nadobudol v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície, ministerstvo nemusí pristúpiť vždy keď vydáva rozhodnutie o zákaze predmetnej zahraničnej investície. Ministerstvo uloží zákaz alebo obmedzenie výkonu predmetných práv výlučne za predpokladu, že je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii.

Druhú skupinu tvoria prípady, kedy kritická zahraničná investícia bola uskutočnená v rozpore s § 15 ods. 1 zákona. Takéto uskutočnenie zahraničnej investície síce je platné, výkon práv zahraničného investora nadobudnutých v rozpore s § 15 ods. 1 zákona je však zakázaný. V tomto prípade sa zákaz výkonu práv uplatňuje na zákale zákona, a to od momentu porušenia § 15 ods. 1 zákona až do vydania rozhodnutia o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o podmienčnom povolení zahraničnej investície.

V oboch uvedených prípadoch zákon zahraničnému investorovi umožňuje výkon tých práv, ktoré sú nevyhnutné na

- zvrátenie zahraničnej investície a plnenie iných povinností uložených v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície alebo povinností ustanovených týmto zákonom,
- zabezpečenie riadneho chodu cieľového subjektu,
- zabezpečenie dodávok kritických vstupov, ktoré súvisia s energetickou, surovinovou alebo potravinovou bezpečnosťou.

Je dôležité upriamiť pozornosť aj na skutočnosť, že porušenie povinnosti obmedzenia práv alebo zákazu výkonu práv je správnym deliktom podľa § 38 ods. 1 písm. e) zákona. Ak sa zahraničný investor dopustí tohto správneho deliktu, ministerstvo mu uloží pokutu, ktorej maximálna výška nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 2 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom na úrovni skupiny za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak uvedené hodnoty nie je možné určiť alebo ich určenie spôsobuje neprimerané preťaženie v konaní, ministerstvo uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 5 000 000 eur. Pri rozhodovaní o výške pokuty ministerstvo zohľadní § 36 ods. 5 zákona, t. j. prihliada na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania, ako aj iné relevantné okolnosti. Spolu s uložením pokuty ministerstvo zároveň vyzve zahraničného investora na nápravu, na čo určí primeranú lehotu. Ak zahraničný investor nevykoná nápravu v určenej lehote, ministerstvo uloží pokutu opakovaně.

Úkony vykonané v rozpore s obmedzením alebo zákazom výkonu práv podľa § 59 zákona zákon nepostihuje neplatnosťou.

K § 60

Odôvodnená požiadavka na obmedzenie prístupu k informáciám je sčasti kompenzovaná povinnosťou ministerstva zverejňovať na svojom webovom sídle súhrnné informácie o uplatňovaní zákona za predchádzajúci kalendárny rok.

Zákon ustanovuje obsahové náležitosti súhrnnej informácie o uplatňovaní zákona, pričom v nej nebudú špecifikované, resp. menované konkrétne preverované zahraničné investície, ako ani zahraniční investori a cieľové subjekty. Pôjde výlučne o agregované údaje za daný rok vo forme anonymných štatistických údajov. Pri zostavovaní tejto informácie je nutné dbať na zachovanie ustanovení zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ale aj na ochranu osobitných záujmov zahraničného investora alebo cieľového subjektu ako je napríklad obchodné tajomstvo.

Zverejnenie súhrnnej informácie nie je v rozpore s povinnosťou zachovávať mlčanlivosť podľa § 51 zákona alebo osobitného predpisu, a taktiež sa nepovažuje za porušenie obmedzenia prístupu k informáciám podľa zákona o slobode informácií.

K § 61

Splnomocňovacie ustanovenie splnomocňuje ministerstvo na prijatie všeobecne záväzného právneho predpisu, v ktorom ustanoví náležitosti

- žiadosti o preverenie podľa § 15 zákona,
- formulára na preverenie podľa § 19 ods. 2 zákona,
- správy o uskutočnení zahraničnej investície podľa § 30 ods. 1 zákona,
- monitorovacej správy podľa § 30 ods. 2 zákona,
- žiadosti o zmenu rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície podľa § 35 ods. 3 zákona.

Všetky vymenované podania majú formu predpísanú vyhláškou ministerstva. Týmto spôsobom sa zabezpečí, že prostredníctvom rovnakého podania zahraniční investori odovzdávajú ministerstvu vždy rovnaký základný okruh informácií, ktoré ministerstvo potrebuje pre vykonávanie svojej pôsobnosti podľa tohto zákona. Zahraničný investor, ako aj ministerstvo, týmto spôsobom pri prvotnom kontakte sústredia svoju pozornosť primárne na základný ustanovený okruh informácií, pričom v prípade uváženia zahraničného investora alebo potreby ministerstva je tento okruh informácií, vysvetlení a podkladov možné, resp. nutné rozšíriť (napr. § 27 ods. 2 zákona).

V súvislosti s § 61 zákona je nutné vnímať § 53 ods. 6 zákona, podľa ktorého, ak podanie má ustanovenú formu, možno ho urobiť len v tejto forme. Na podanie, ktoré nie je urobené v ustanovenej forme, ministerstvo nemusí prihliadať.

K § 62

Zákon nestavia požiadavku na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky nad úroveň princípov právneho štátu. Z vecnej pôsobnosti zákona sú preto explicitne vylúčené zahraničné investície, ktoré sa uskutočnili pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona.

Obdobne sa k prípadnej reciprocite stavia nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ktoré z mechanizmu spolupráce vylučuje priame zahraničné investície v Európskej únii, ktoré sa uskutočnili pred nadobudnutím účinnosti nariadenia.

K Čl. II

Týmto ustanovením sa dopĺňa, že ministerstvo je ústredným orgánom štátnej správy pre preverovanie zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky.

K Čl. III

Zákon o preverovaní zahraničných investícií predstavuje komplexnú úpravu preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku.

Táto komplexná úprava sa vzťahuje aj na zahraničné investície v oblasti kritickej infraštruktúry. Nakoľko čiastková úprava preverovania, týkajúca sa prvkov kritickej infraštruktúry v pôsobnosti ministerstva, je inkorporovaná do zákona o kritickej infraštruktúre, druhý bod novelizačného článku sa vysporiadava so vzťahom a vzájomným pôsobením oboch predpisov.

Konkrétne, prechodné ustanovenia § 17c doplnené do zákona o kritickej infraštruktúre upravujú situáciu, kedy ide o prevod alebo prechod prvku podľa § 9 ods. 2 písm. b) zákona o kritickej

infraštruktúre alebo o prevod, ku ktorému má dôjsť postupom podľa § 9 ods. 2 písm. c) zákona o kritickej infraštruktúre, ktorý zároveň splňa definíciu zahraničnej investície podľa tohto zákona. V uvedenej situácii sa preskúmanie podľa § 9b až 9e zákona o kritickej infraštruktúre nevykoná, ale použije sa postup podľa tohto zákona. Článok III výslovne ustanovuje, že v tomto prípade sa podaním žiadosti o preverenie zahraničnej investície podľa tohto zákona považuje oznamovacia povinnosť podľa § 9 ods. 2 písm. b) a c) zákona o kritickej infraštruktúre za splnenú.

Preskúmanie podľa § 9b až 9e zákona o kritickej infraštruktúre, ktorého predmetom je zahraničná investícia podľa tohto zákona a ktoré bolo začaté a neukončené pred 1. januárom 2023, sa dokončí podľa predpisov účinných do 31. decembra 2022.

Po vymedzení jadrových zariadení v § 2 písm. o) zákona o kritickej infraštruktúre, je potrebné vytvoriť podsektor, do ktorého budú jadrové zariadenia zaradené. Uvedené upravuje § 2 písm. a) až c) zákona o kritickej infraštruktúre, podľa ktorého je potrebné prvok zaradiť do sektora a podsektora. Vznikom podsektora pre tepelnú energetiku sa zabezpečí zaradenie dôležitých prvkov v teplárenských spoločnostiach. Podľa § 5 písm. c) a d) zákona o kritickej infraštruktúre ministerstvo ako gestor sektora energetiky navrhne Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky doplnenie kritérií pre novovzniknuté podsektory (jadrová energetika a tepelná energetika), ktoré Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky predloží na schválenie vláde.

Do novovzniknutého podsektora jadrová energetika je možné zaradiť všetky jadrové zariadenia podľa zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť dňa 1. januára 2023.